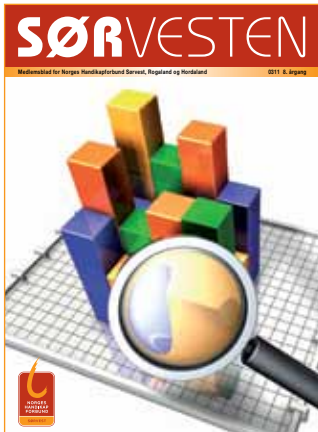

SØRVESTEN

Medlemsblad for Norges Handikapforbund Sørvest, Rogaland og Hordaland

0311 8. årgang

LEDER

Anne-Berit Kolås
regionleder

ANSVARLIG UTGIVER:

Norges Handikapforbund Sørvest
Østre Nesttunvei 20, 5221 Nesttun
Postboks 93, Nesttun, 5852 Bergen
Tlf: 55 11 99 50
Fax: 55 11 99 59
E-post: nhf.soerwest@nhf.no

ANSVARLIG REDAKTØR

Anne-Berit Kolås

REDAKTØR :

Alf Are Skog

I REDAKSJONEN FOR ØVRIG:

Rolf Østbø

UTGIVELSER:

Bladet kommer ut 4 ganger i året

Frist for innlevering av stoff
til neste nummer
14. november 2011

ANNONSER:

Media Direkt Norge

FORSIDEBILDE:

Istockphoto

LAYOUT:

Cathrines cmykeri
chfuglei@gmail.com

TRYKK:

Kai Hansen Trykkeri AS, Stavanger

OPPLAG:

2 8 00

Så er sommeren på hell. En noe spesiell sommer for oss alle. 22. juli vil ikke gå i glemmeboken, og jeg er stolt over måten vi greide å takle denne forferdelige hendelsen.

På tross av 22. juli har jeg samlet mye krefter i sommer. Ferie rundt om i landet i begynnelsen av juli ga meg mange tanker. Hvorfor er noen steder/kommuner kommet svært langt med universell utforming, mens andre nærmest ser ut som om det er et ikke eksisterende tema?

Hvorfor får noen byggherrer gjøre som de selv vil, mens andre (heldigvis) må rette seg etter prinsippene i universell utforming og tilgjengelighet for alle?

Hvorfor gir samme kommune noen byggherrer dispensasjon, mens andre får krav som er sterkere enn Plan og bygningsloven?

Dette er vel noe vi bør tenke litt på når vi nå nærmer oss valget .

Jeg har også hatt en fantastisk uke på Island. Vandret rundt i Reykjavik, både på turiststeder og utenom disse. Jeg fant hele to fotgjengerfelt som ikke hadde nedsenking og oppmerksomhetsfelt. Mange gamle bygg var "utbedret" om ikke helt ut universelt utformet – nye bygg tilfredsstilte de fleste krav. Også i småbyer og tettsteder rundt om på Island var tilgjengeligheten stort sett tilfredsstillende for meg som rullestolbruker. Ut i naturen var det naturlig nok verre, men på enkelte av de store turistattraksjonene var det likevel gjort mye slik at jeg kunne være med ikke bare langs fortau/bilveier, men også utenfor disse.

Når skal vi kunne si det samme om Norge, eller i det minste om Hordaland og Rogaland?

Denne høsten blir svært aktiv. Det blir kurs/paralympisk dag/prosjekter og så videre, MEN det viktigste er nok oppnevning av representanter til kommunale og fylkeskommunale råd. Dette skal være klart før 1. november og vi trenger mange som har lyst å delta i disse – så føler du deg kallet er det fint om du kontakter kontoret eller eget lokallag.

Landsmøtet i NHF er også gjennomført i løpet av sommeren og en del viktige lovendringer ble vedtatt. Dette vil jeg komme tilbake til i neste nummer av Sørvesten.

Vil ønske dere alle en riktig fin høst og så "hører" dere fra meg igjen når jula nærmer seg.

Anne-Berit Kolås

Sola kommune
Avdeling kommunalteknikk

VANN AVLØP RENOVASJON PRODUKSJON

INFORMASJON OM RENOVASJONSTJENESTEN

Slik gjør du med drikkekartongene

Skyll drikkekartongene, brett hver kartong og putt dem inni hverandre til det blir en drikkekartong-kubbe (6+1). Ha kubbene i en plastpose, knytt igjen og legg posen i den grønne beholderen. Det gjør ingenting om kartongene har aluminiumsbelegg, plastbelegg eller skrukork i plast.

RETT PÅ SAK 0 51 64 6 55

Sola kommune, Tlf. 51 65 33 00, E-post: servicetorget@sola.kommune.no, www.sola.kommune.no

INNHold

Leder 2 | Redaktørens spalte 3 | Lovbrudd på Flesland 4 | Portrett av Bjørg Holm 6 | Ein hjulbeint i arbeid | En ekte NHF'er 10 | Bakerst i køen 11 | Os kommune 12 | Full fres 14 | Som sild i tønne 17 | Treningskontakt 18 | The Hard Way 20 | Kultur på Voss 22 | Knurring og murring 24 | Den fryktelige sommeren 26 | Gjett rett 28

Bruk din rett - stem

En av de viktigste konklusjoner som er trukket etter udåden 22. juli er å styrke demokratiet. Det er det uttrykt stor politisk enighet om og det vil med rette få en svært sentral plass i tiden som ligger foran. Det er med din stemmerett du utøver og beskytter demokratiet.

Det er udåden som har vekt oss og nå er det grunnleggende viktig å bruke sin rett til å bidra.

Ser vi byggverket som holder et demokrati sammen består det av flere forhold. Jeg tror ikke det kan være noen uenigheter når jeg trekker frem et oversiktlig styringsapparat med lovgivende og utøvende funksjoner alt regulert i et system som er i takt med majoriteten av befolkningen, som det helt grunnleggende.

Vi står nå på terskelen til et strategisk tidspunkt da de som skal styre demokratiet velges. Disse mener vi er de best skikka til å holde demokratiets styringsregler i orden.

Det er disse som nå har avgitt sine løfter til befolkningen om hvordan de vil prioritere våre midler til fellesskapets beste. Som minoritetsgruppe vet vi at våre interesser ikke fremstår som de høyest prioriterte. Det kommer ikke som noen nyhet.

Derfor må vi være bevisst på å stemme på det minst skadelidende. Vi velger nå de som skal bestemme i kommunen og fylket vårt de fire neste årene. Det er disse som skal prioritere barnehage, skole, helse og sosial, åpne for eller stenge for privatisering av pleie og omsorgstjenesten, gi eller stoppe dispensasjoner i tilgjengelighetsaker med mer. Dette er bare litt av listen. Det er derfor viktig å få riktig person på riktig plass. Det kan du bidra til med stemmetillegg, kumulering.

Møt opp og bruk din rett, godt valg!

SPALTE
REDAKTØRENS

Alf Are Skog
Redaktør
alf-are.skog@nhf.no

På bilde bak fv - Torunn Seim, Astrid Haugstad Tangerås, Harald Norheim Forran fv : Anette Jæger, Tore Eugen Hansen, Anne-Berit Kolås og Kjell Inge Bringedal

Det nye regionstyret

Regionleder

Anne-Berit Kolås
Tlf: 56 17 08 06/908 90 731
kokolaas@online.no

Anette Jæger
Tlf: 926 87 411/51 32 54 10
anette.jaeger@addenergy.no
Harald Norheim
Tlf: 56 30 04 45
madress@online.no

Nestleder

Kjell Inge Bringedal
Tlf: 52 22 80 86/
909 17 522
kbrin@haugnett.no

1. vara
Astrid Haugstad Tangerås
Tlf: 13 24 06/934 07 420
astrid.tangeras@vital.no

Styremedlemmer

Tore Eugen Hansen
Tlf: 56 17 80 70/464 18 280
tore-eu@online.no

2. vara
Torunn Seim
Tlf: 991 69 728
tsei@tele2.

I siste nummer av Sørvesten kom vi i skade til å oppgi en link til ordningen om ledsagerbevis som ikke var riktig. Det beklager vi og oppgir nå en ny side som skal være den riktige. Det er www.bufetat.no/srlf/ledsagerbevis

Fra sist har Hordaland fylke fått en kommune i tillegg med i ordningen. Det er Meland kommune. For Rogaland fylke er det ingen endringer.

Topp moderne legesenter med legevakt, spesialister, eget røntgensenter med CT, MR, Røntgen og ultralyd

Lei av lang kø?

KOLIBRI MEDICAL

Trim Towers ved Kvadrat - www.kolibrimedical.no - 52 69 69 69

Historien om et nesten fullt ut statlig tilpasset lovbrudd på et hotell på Flesland

Kjære leser, ved å lese dette innlegget får du en liten mulighet til å sette deg inn i grenseløs statlig frekkhet, politisk værhaneri eller interessepolitisk maktesløshet, alt avhengig av hvem du ønsker å identifisere deg med.

Tekst: Arild Birkenes Foto: Bernt Ove Tharaldsen

Bakgrunnen for innlegget er 5 års interessepolitisk foreløpig tapt kamp for å få Staten, representert ved AVINOR, til å bygge et hotell på Flesland som tilfredsstillende kravene i Plan og Bygningslovens forskrifter til tilgjengelighet for funksjonshemmede. Her er utdrag fra byråden for byutvikling i Bergen sin innstilling til byrådet som sluttet seg til forslaget til vedtak i slutten av juni, noen dager før fellesferien:

"Byråden for byutvikling, klima og miljø innstiller til byrådet å fatte følgende vedtak:

Det gis midlertidig dispensasjon inn- til videre som omsøkt i brev mottatt 9.2.2009, og senere utdypet i brev mottatt 4.5.2010, fra kravene i § 10-31 i teknisk

forskrift (TEK) gitt med hjemmel i plan- og bygningsloven 1985, jf. plan- og bygningslovens § 7. Dette for så vidt gjelder de 16 nevnte rommene i saksutredningen av 11.3.2011 ved at disse ikke er fullt ut tilgjengelige for rullestolbrukere.

Vedtaket kan påklages innen en frist på 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part, jf. forvaltningslovens § 28 og § 29.

Lisbeth Iversen byråd for byutvikling, klima og miljø "

Tenk deg at du planlegger et lovbrudd, men får beskjed av noen medborgere at det ikke er lov til å planlegge slike handlinger. Tenk deg at du later som

ingenting i 2 år til du har gjennomført lovbruddet og fortjenesten er vel i havn. Tenk deg at medborgerne melder deg til politiet som får tak i deg og ber deg om å rette opp skadene du har forårsaket. Tenk deg at du svarer politiet at du ikke visste det var et lovbrudd fordi du vet det er blitt gjennomført lignende lovbrudd andre steder hvor lovbrøyterne har fått beholde fortjenesten og ikke blitt tatt.

Tenk deg at saksbehandleren hos politiet for å være helt sikker i sin sak ber en uavhengig etterforsker om å gjennomgå medborgernes og sin egen dokumentasjon på at du har begått et lovbrudd. Tenk deg at den uavhengige etterforskeren bekrefter medborgernes og saksbehandlerens påstand

om at du har begått lovbrudd og at du må rette opp skadene for at lovens arm fortsatt skal være lang.

Tenk deg at du svarer at loven ikke er like lang overallt og at medborgerne og den uavhengige etterforskeren har sine måter å måle lengder på og at dersom det skulle være et lovbrudd, så er det kun "litt lovbrudd" og at du ikke kan rette opp skadene fordi det vil bli for dyrt.

Tenk deg at saksbehandleren hos politiet for å være enda sikrere i sin sak ber en annen uavhengig instans om å uttale seg og at denne uavhengige instansen heter "Statens polititekniske etat". Tenk deg så at Statens polititekniske etat bekrefter medborgernes, saksbehandlerens og den uavhengige etterforskerens påstand om at du har begått lovbrudd og at du må rette opp skadene for at lovens arm fortsatt skal være lang.

Tenk deg så at du blåser en lang økonomisk marsj i alle disse uavhengige instansene, men at politiet til slutt blir så irriterte på deg at de iligger deg bot og pålegg om å rette opp skadene, som særlig skader medborgerne som fortalte deg om lovbruddet du begynte å planlegge to år tidligere.

Tenk deg så at saksbehandleren hos politiet slutter og en ny overtar saken.

Tenk deg at medborgerne får vite at du hverken betaler boten og eller retter opp skadene du særlig har påført dem og derfor ber om et møte med deg for å høre om du har tenkt å gjøre det eller ei. Tenk deg at du på møtet blir så engstelig for at medborgerne skal insistere på lovbruddet til den nye saksbehandleren hos politiet at du tilbyr dem en million kroner av alle medborgeres skattepenger (siden du jobber for Staten) for å holde munn.

Tenk deg at medborgerne til stede på møtet takker høflig nei og nesten to år etter blir så leie av at du ikke retter opp skadene som særlig skader dem at de forteller om millionen du tilbød dem for å holde munn på Dagsrevyen. Tenk deg at den nye saksbehandleren hos påtalemyndigheten ikke lar seg vippe av pinnen selv om medborgerne tuter ham ørene fulle om lovbruddet med bekreftelser fra forgjengeren, den uavhengige etterforskeren og Statens polititekniske etat som skrev loven du har forbrudt deg mot.

Tenk deg at du så søker om å få lov til å ha begått lovbruddet fordi du fortsatt mener det blir for dyrt å betale boten og rette opp skadene og at du lover å håndheve loven dobbelt opp neste gang du skal begynne å planlegge noe. Tenk deg så at den nye saksbehandleren blir enig med deg i det, ikke tør å bestemme det selv, men oversender en anbefaling om å la deg få lov til å ha begått lovbruddet til politisk behandling, til tross for medborgerne, sin egen forgjenger, den uavhengige etterforskeren og Statens polititekniske etat.

Tenk deg så at politikeren som skal vurdere om du skal få lov til å ha begått lovbruddet blant annet ble valgt for å fremme lov og orden på nettopp denne type saker. Tenk deg så at politikeren blir enig med forslaget til den nye saksbehandleren i politiet om å la deg få lov til å ha begått lovbruddet, ikke fordi det vil bli så dyrt for deg, men fordi du lover å håndheve loven dobbelt opp neste gang du skal planlegge å planlegge.

Resten kan du tenke deg selv.

Godt valg.

Sommeren er over og mange vil vel si at den aldri begynte. Uansett, høsten er en travel tid, både i foreningslivet og i resten av samfunnet.

Høstens aktiviteter:

Likemannshelg/Tema shopping, arbeidsrelatert kurs, blir arrangert 1-2 oktober i Hordaland. Dette er en samling for likemanns-hjelpere og brukere av tjenesten i forbindelse med arbeidsrettede tiltak.

I tillegg vil det bli arrangert Grunnleggende likemannsopplæring i Rogaland. Dette er et samarbeidsprosjekt med Landsforeningen for ryggmargskadde (LARS), hvor alle medlemmene i NHF Sørvest kan delta. Kursdatoen er ikke fastsatt. Lederkonferanse/høstkurs 2011, blir arrangert 29 og 30. oktober i Rogaland. På kurset vil vi blant annet ta en gjennomgang av: Plan for interessepolitisk arbeid i NHF i perioden 2011 – 2013, samhandlingsreformen samt samarbeid og dialog mellom kommunale lokallag og kommunale råd for funksjonshemmede. Det jobbes med flere aktuelle tema for kurset.

Mer utfyllende informasjon om kursene sendes direkte til våre lokallag. Informasjon om kursene kan også finnes på vår hjemmeside: [nhf.no](mailto:soerwest@nhf.no)

Funkisdagen 2011 ble gjennomført på Festplassen i Bergen, lørdag 27. august. Se omtale annet sted i Sørvesten.

Kommunale råd for funksjonshemmede – tar du utfordringen?

Organisasjonen står foran en stor utfordring i høst. I etterkant av kommune - og fylkestingvalget skal det oppnevnes brukerrepresentanter til kommunale råd for funksjonshemmede. Det er kommunestyret/bystyret som oppnevner.

Mer og mer av beslutningsmyndigheten skjer på kommunalt nivå. Rådet har anledning til å uttale seg på alle områder som angår funksjonshemmede. Som medlem i rådet får du mulighet for å påvirke funksjonshemmedes situasjon innen universell utforming av bygg og uteområder, skole, samferdsel, tjenestetilbudet og ikke minst på langsiktige kommunale planer.

Noen av representantene som sitter i rådene gir seg etter lang fartstid. Det betyr at vi ønsker å komme i kontakt med personer som kan tenke seg å jobbe for funksjonshemmedes rettigheter i kommunen.

Som kommunalt lokallag er det viktig at det fokuseres på dialog mellom laget og kommunalt råd for funksjonshemmede i kommunen. Som organisasjon må vi bli mer synlige på lokalplanet, hvor tilgjengelighet er vårt viktigste arbeidsområde. Med Diskriminerings og tilgjengelighetsloven og den nye Plan og Bygningsloven har vi fått viktige verktøy.

Til lokallagenes orientering sendte Samarbeidsforumet av Funksjonshemmedes Organisasjoner Vest (SAFO Vest) en henvendelse til alle kommunene i Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland i forbindelse med oppnevning av nye kommunale råd for funksjonshemmede.

Bakgrunnen for henvendelsen til kommunene er at SAFO Vest ønsker og styrke grad av antall brukerrepresentanter samt legge opp til en kursing av disse i 2012 med å styrke kompetansen på hva det innebærer å være brukerrepresentant.

SAFO Vest er opptatt av at fylkene og kommunene skal ha best mulig utbytte av den kompetansen brukerrepresentantene har.

Vi vil derfor sette stor pris på at lokallagene sørger for å melde sitt kandidatur for å sitte i kommunalt råd.

Lykke til!

Vigdis Hope
Vigdis.hope@nhf.no

Gjør det gjerne OM IGJEN

Sørvesten har denne gangen beveget seg ut av kontoret og satt kursen mot Voss som er en kommune i Hordaland med ca 14000 innbyggere.

Tekst: Alf-Are Skog

Foto: Bernt Ove Tharaldsen

Her skal vi gjøre et intervju med Bjørg Holm - en engasjert dame. Bjørg Holm hadde en stor dag tidligere i sommer da hun fylte 70 år og det var i forbindelse med den at den kongelige overraskelsen egentlig skulle skje.

Sørvesten tas i mot av vertskapet og vi installerer oss rundt kjøkkenbordet med flott utsikt mot Vangsvatnet

Hva følte du da du fikk vite at du var tildelt kongens fortjenestmedalje i sølv?

Jeg trodde det var en fleip og at noen tøyset med meg. Jeg hadde ingen aning.

Sørvesten overbringer gratulasjoner fra organisasjonen og uttrykker at dette er en velfortjent honorering for det arbeid som hun har lagt ned: først for arbeidet for polioskadde og deretter innsatsen for Norges Handikapforbund. Dette er lagt merke til av NHF og det oppfattes som høyst berettiget. Bjørg uttrykker sin takk.

Når blir det audiens hos kongen?

For det første har det ikke kommet noen innbydelse om audiens hos kongen. Dessuten er jeg ikke sikker ennå om jeg

tør ta ut på en slik tur. Det er bare jeg som kjører og jeg er avhengig av hjelpemidler som tar plass og som det er slitsomt å få med. Jeg kan ikke ta fly, så da er tog et annet alternativ som må vurderes. Jeg ser for meg at det blir mye styr. Men det som er avgjørende er helsen min. Jeg forstår det forventes at jeg drar.

I 1987 deltok du på et seminar utenfor Stockholm som skulle få store konsekvenser både for deg selv og mange andre. Hva skjedde?

Ja, det er riktig. Du tenker på seminaret om seinskader for polioskadde på Djurø utenfor Stockholm. Det var et nordisk seminar for brukere og fagfolk. Fra Norge var det kun en fagperson, Olav Gjelsvik fra nevrologisk avdeling på Haukeland sykehus i Bergen. Jeg var der som bruker. Seminaret tok opp hvordan man skulle behandle respirasjonssvikt, rettere sagt hvordan hjelpe mennesker med pustevansker slik at de kunne leve et tilnærmet normalt liv.

I salen var det mange brukere med sølvkanyler i halsen. Der og da gikk det opp for meg at noe måtte gjøres. Andre land var kommet mye lenger.

Jeg reiste tilbake til Tromsø og prøvde etter beste evne å få legene på sykehuset til å fatte interesse for dette. Men det var som å snakke for døve ører og lungelegen sa klart fra at mange med respirasjonssvikt døde. Det var ikke noe å gjøre med det. - Dette er ikke mer enn 25 år siden, fortsetter hun og tilføyer - Den gang var det ikke noe samkjøring mellom avdelingene på sykehuset. Ble man lagt inn på nevrologisk avdeling så lå man der. Det var ikke opplagt at andre sykdomsutredninger ble gjort.

Gjennom bekjentskap blant ansatte i NHF hadde jeg fått kontakt med en lege på Ullevål, og da jeg ringte han, reiste jeg for egne midler fra Finnsnes i Troms til Ullevål sykehus. Her ble jeg lagt inn umiddelbart. Der ble det konstatert store pusteproblemer. Senere har jeg, etter at vi flyttet til Voss, vært til behandling på Haukeland universitetssykehus. Om dette tilbudet og om det som senere kom - jeg tenker på Nasjonalt kompetansesenter for hjemmerespiratorbehandling - har jeg bare lovord.

Var det etter seminaret i Sverige at det skjøt fart i arbeidet med Poliologet?

Det kan en si. Det hadde vært virksomhet i Trøndelagsfylkene, men det første

poliologer kom i Troms. Etter hvert som ballen rullet videre, strømmet det på med telefoner og brev hvor det kom frem at det var veldig mange i samme situasjon som slet med disse plagene. Det ble sendt ut mye informasjon, blant annet et eget hefte om polio som gikk til alle leger, fysioterapeuter og psykologer. Alle fylkene ble kartlagt. Fylkeslegen i Finnmark påstod at i det fylket hadde de ingen med polio.

Tidlig på 50-tallet ble alle barn i Norge vaksinert mot polio. Den såkalte Salk-vaksinen ble satt og etter det virket det som om helsevesenet anså seg ferdig med sykdommen. Avdelinger på sykehus ble lagt ned og gradvis gikk sykdommen i glemmeboken. I dag vet man at det er mange - langt fra bare polioskadde - som er helt avhengige av pustetekniske hjelpemidler for å opprettholde livskvaliteten. Det har vært store forandringer fra 1987.

På en konferanse hvor du hadde et foredrag om den nye sykehusreformen, sa du blant annet i 2001 at den nye reformen var som skreddersydd for kommersialisering og privatisering av helsevesenet. Mener du det i dag og?

Ja, jeg hadde et lite håp om at økonomiseringen ikke skulle få spille en så dominerende rolle, men vi ser jo hva som har skjedd. Det er pengeperspektivet som råår. For mange av de offentlige tjenester er nå på tilbud. Og mer kommer. Jeg frykter den nye Samhandlingsreformen har samme opplegget. Det verste er at så få skjønner hva som skjer. Media bryr seg lite. På Voss ligger Hagahaugen rehabiliteringssenter nede.

Kommune- og fylkestingvalget er viktig og NHF Voss arrangerer politikerdebatt 31. august i samarbeid med FFO. Her vil vi spørre politikerne hva Samhandlingsreformen vil innebære - og om botilbudet for unge funksjonshemmede.

Faren er tilstede for at iveren etter privatisering blir sterkere. NAV er et resultat av effektivisering som ofte henger for sterkt i hop med økonomi. Det er en tendens til at rettighetene gradvis utvannes. Bilstønadssystemet har gått fra 6 år til 11 år før en kan søke på nytt. Søknadsprosessen er ikke blitt raskere eller enklere. Rettigheter kan bli omgjort til uklare tilskuddsordninger.

Hvorfor har du vært spesielt opptatt av råd og veiledning?

Fordi det er så mye å ta tak i, er det vanskelig å velge. Mitt arbeid med polio har fortalt meg at om folk ikke får vite om

pustetekniske hjelpemidler så kan det gå fryktelig galt. Sammen med lokallag av NHF i Hardanger-regionen har NHF Voss hatt årlige seminarer hvor informasjon er sentral. Våre seminarer/konferanser har gitt råd og veiledning på generell basis. Vi som andre mennesker, har et vanlig liv. Med problemer og utfordringer er det nødvendig å få de hjelpemidler som skal erstatte for funksjonstap. Mellom funksjonshemmede og andre er det viktig å bygge ned barrierer og å føre ulike sosiale grupper sammen.

Hvorfor er du medlem i NHF?

Jeg ble vel med etter at jeg var sluttet å jobbe. Jeg hadde et ønske om å engasjere meg etter av å ha tråkket noen stier sammen med IFF (Interesseforening for funksjonshemmede) i Oslo. Etter som ungene kom til, ble fokus flyttet. Men medlemskap i NHF har jeg fordi det er nødvendig at individ med felles problem står sammen.

Har du tenkt på om barn av funksjonshemmede foreldre utdanner seg i bestemte retninger?

Det var et interessant spørsmål. Nei, det har jeg ikke. Det kunne vært spennende å sett nærmere på det. Det er kanskje ikke urimelig å anta at miljøet også her vil påvirke barns valg. Uten at jeg vet noe mer, er nok barn av funksjonshemmede foreldre like søkende i utdanning som annen ungdom.

Tilbake til NHF, gi meg to sterke og to svake sider ved organisasjonen slik du ser det?

Det er ikke enkelt.

Styrken er for meg fellesskapet som er i foreningene. Det med å utveksle erfaringer - komme sammen. Så har du det med bekreftelse om at det er flere som er som du. Der er flere som har de samme utfordringer.

Svakheten er at det blåser for lite omkring de ulike organisasjonsledd. Vi er tilnærmet lite til stede i media. Vi får ikke nye medlemmer. Hvordan kan noen melde seg inn i noe de ikke vet om?

Samtidig er det ikke enkelt å nå frem. NHF Voss har slitt med å få aksept overfor eieren av Fleischer hotell om noe så basalt som ett handikap-toalett. Gjester som bruker rullestol må til Voss Jernbanestasjon for å gjøre sitt fornødne. Det nye kulturhuset er ikke godt tilrettelagt - selv om vi understreket kravet om universell utforming til byggherren.

Voss satser stort på turisme, men unnlater å tilrettelegge for funksjonshemmede.

Det planlegges et nytt hotell i Myrkdalen. Der må vi stå på. Handelssenteret AMFI her på Voss er et godt eksempel på god tilrettelegging.

Hvorfor tror du kvinnesakskampen og kampen for homofile har slått igjennom, men ikke funksjonshemmedes?

Jeg har ikke noe klart svar. Dette er en sammensatt sak. Styresmaktene tenker økonomi. NHF og funksjonshemmedes organisasjoner har få - om noen - i sentrale posisjoner i beslutningsprosessen. Tror vi for ofte kommer sent inn i sakene. Så er vi nok ikke tunge nok som utøvere til å legges merke til. Muligens NHF har for sterke bånd til visse partier?

Hva er ditt forhold til NAV?

Som bruker av NAV er jeg avhengig av et godt forhold. Det er ikke så enkelt at det er likhet for loven i NAV. Det vil neppe kunne skje, men det er en riktig målsetting å jobbe mot. NAV er en stor skuffelse. Der er folk med ulik yrkesbakgrunn blitt forflyttet internt i organisasjonen mer for å få beholde jobben enn for å dekke behov fra brukerne. Selvfølgelig er det hyggelige og dyktige mennesker i NAV. Det er systemet som jeg ikke er fornøyd med.

Mange henvender seg til meg på telefon om saker som har tilknytning til NAV. Det er ikke nødvendigvis bare klage på behandling, men mer om mangel på informasjon.

I boken din "I draumen sprang eg" forteller du om livet med polio som du fikk som 5 åring. Om du kunne levd livet om igjen, er det noe du ville ha hatt tatt bort?

Nei, livet var som det var. Jeg er ikke bitter, livet mitt har vært innholdsrikt. Dessuten møtte jeg ektemaken min, Torstein.

Sørvesten takker for seg og tar fatt på turen tilbake til Bergen med gode minner fra Venvin Teigabrekko 14.

Det vert sagt at mange funksjonshemma ynskjer å koma i arbeid, men at få melder si interesse. Funksjonshemma er redde dei vil mista trygda, blir det sagt. Det er ikkje mi erfaring. Mi erfaring er at ein uansett blir rikare. Ein blir ein del av samankomstar som jolabord, lønningspils og samlingar for teambuilding. Ein får kollegaer og ny lærdom. Og jolegåver til å le av!

“Ein hjulbeint i ar

Tekst: Torunn Seim

Takhøgda er stor, og latteren sit laust i avdelinga mi, NAV Marknad Midtrogaland. Første året eg var i arbeid der, fekk alle tilsette ein skrittellar i jolegåve av NAV! Det var truleg ei ikkje heilt gjennomtenkt gåve, men for min del er dette ei av dei mest humoristiske jolegåvene eg har fått gjennom tidene som rullestolbrukar.

Eg arbeider 25 prosent. For min del vil det seia tre timar tre dagar i veka. Eg må ha overskot til å utføra andre gjeremål etter arbeidstid. I enkelte periodar har eg mykje energi å spa på med, medan eg andre gonger har nok med dei 3 timane eg skal vera der.

Eg har fått meg jobb. Og kven skulle tru at akkurat det skulle bety så mykje? Ein jobb. Den mest naturlege ting i livet, for dei aller fleste. Den mest naturleg ting, også for meg, før. Før den dagen eg fekk beskjeden:

Eg var 17 år då eg fekk vita det; - eg hadde multipel sklerose (MS), ein sjukdom eg var totalt ukjend med, og som det ikkje fantes ein kur for. Eg var ung og trudde eg hadde peiling på alt. Til no hadde eg levd eit sorglaust liv utan tanke om at dette kunne ta slutt - livet skulle bli ein dans på roser ... eg var - og er - botnalaust optimistisk.

Eg vart lamma av sjokk og måtte klypa meg i armen gong etter gong for å fatta at dette var her og no. Eg hadde alltid vore leikande lett på

En uførepensjonist har " hvilende pensjonsrett" i fem år hvis hun eller han vil forsøke seg i arbeid. Denne femårsperioden kan forlenges i ytterligere fem år. Dette skal stimulere personer som har uførepensjon til å prøve seg i arbeidslivet uten å miste pensjonsretten sin. Dersom et nytt forsøk i arbeidslivet ikke kan fungere, kan en innen fristen gå tilbake til uførepensjon uten ny søknadsrunde. Denne ordningen kalles også "frys-regelen", fordi pensjonsretten fryses i den perioden det gjelder. Det er viktig å holde god kontakt med NAV i slike situasjoner, slik at etaten hele tiden er informert om utviklingen av arbeidsforsøket. Dersom en har en kombinasjon av arbeid og trygd, er det viktig å avklare med NAV hvor mye en kan ha i inntekt uten at trygden blir redusert.

(Folketrygdløven kap. 12)

beid''

foten og spretten, i farten, utan vanskar stod eg på ski ned dei verste kneikane, men no skulle det verta slutt på slikt. Eg grein og fortvilte, men aller mest vart eg sint og fornærma. Eg hadde aldri trudd at eg skulle bli funksjonshemma, i allefall ikkje bli sitjande i rullestol. Korleis kunne dette skje?

Eg var sint og bestemte meg for å gå vidare i livet slik eg ville ha gjort utan MS. Det var ikkje enkelt. Sjukdomen hemma meg på mange vis, men eg hadde ein støttande familie og gode vener, og eit sinne og ein psyke som gjorde at eg gav blaffen i mykje. Eg studerte i 3 år. Eg hadde sambuar, og han verna meg mot dei utrivelge realitetane i at fysikken min berre vart dårlegare og dårlegare. Beina vart svakare, gangdistansane stadig kortare, og heile tida måtte eg på do. Slik gjekk livet sin skeive gang utan at eg måtte innsjå realitetane. Eg både skamma meg og var lei av å vera sjuk, men det gjekk lenge før eg fatta at eg ikkje hadde bestilt MS.

NAV har en lang rekke virkemidler som kan bidra til at personer med redusert funksjonsevne kan skaffe seg og beholde arbeid. Virkemidlene varierer i omfang, og kan være alt fra enkle økonomiske eller praktiske ordninger til omfattende tilretteleggingstiltak. Brosjyren "Virkemidler for et inkluderende arbeidsliv" gir en oversikt over virkemidlene. Denne finnes i PDF-format på www.nav.no.

Etter studiane hadde eg mindre jobbar, og med sambuar flytta eg til Stavanger i 1996. No var det heller ingen veg utanom: Rullestolen måtte bli beina mine. I Stavanger fekk eg jobb innan basketballkrinsen i Rogaland via vener som tok med meg på rullestolbasket. Eg gjorde ikkje nokon stor innsats i denne jobben, men hadde nok med å passa på fysikken og å bli kjent med folk innan miljøet. Men jobben i basketballkrinsen måtte ta slutt ein dag, og det same gjorde samlivet med sambuaren min. Det vart ei knallhard tid, men i ettertid ser eg at eg berre hadde godt av å måtta ta tak i meg sjølv, finna ut korleis eg hadde det og kva eg måtte gjera. Ja, det var på tide.

Sidan eg var utan jobb, måtte eg søka arbeid der eg trudde det kunne vera noko for meg. Eg er ein sosial person, og måtte ut for å sosialisera meg. Eg var ikkje pysen, og sendte søknadar med allslags merkelege grunngjevingar. Av og til søkte eg jobbar som ikkje var blitt utlyst.

Eg hadde gått arbeidsledig i 6 månadar, søkt på allverda slags jobbar, og heile tida sendt inn meldekort til Aetat. Dei prøvde og å finna ein jobb til meg. Eg hadde tre grunnfag i samfunnsvitskapleg retning. Dei fann ut at cv'en min var interessant og inviterte meg inn på intervju. Sjefen for marknadsavdelinga den gongen, Åge J. Hansen, sa noko eg aldri hadde tenkt på før - nemleg at eg måtte sjå vekk frå sjukdomen og tenkja på kva eg kunne. Dette var viktige og forløysande ord for meg. Så enkelt, men likevel så fjernt frå mine tankebanar. Det ordna opp i alle negative tankar eg hadde om kor vanskeleg arbeidslivet kunne vera for meg. Eg vart tilsett i marknadsavdelinga i NAV, ei avdeling som har med arbeidsmarknaden i fylket. Her er det arbeidsledige og arbeidsgivarar får hjelp med sine vanskar, jobbsøkarkurs vert haldne, og eg har oversikt over kva yrker som til ei kvar tid er etterspurte, og eg merkar kva jobbar det ikkje er blest om. På mange måtar er eg midt i smørauga når det gjeld arbeidslivet i landet. Eg sender ut innkalling til kurs,

ringer dei innkalla, gir råd og tips med cv'ar, er med på jobbmesser og mykje anna.

Det finst inga universalløysing for korleis ein får seg jobb, men ein må sjøvsagt ha lyst på eit arbeid. Så er det lurt å ha tenkt gjennom kva ein kan tenkja seg å arbeida med, og kor stor kapasitet ein har. Dette kan ein få prøva ut. Enkelte vil nok tru at dei ikkje kan vera i jobb sidan dei ikkje kan yta 100%. Det er akkurat her NAV kan koma med hjelp. Inkluderande arbeidsliv gjer det mogleg å nytta den friske delen – kunnskapar og ferdigheiter ein har. NAV har mange ulike ordningar for individuelle løysingar - tilrettelegging når det gjeld fysiske forhold, arbeidstid og arbeidsopp-gåver.

Bygninga eg arbeider i er på tre etasjer, og eg held til i tredje. Her går det heis, som er nødvendig både for barnevogner, dei som er skrale til beins, og for rullestol-brukarar. Ulempa ved heis i tilfelle brann er blitt testa ut fleire gonger. Då gjeld det å ha sterke personar tilgjengeleg, som kan bæra ein ned trappene. Huset er ikkje spesielt universelt utforma, men det er blitt tilrettelagt ved å riva opp alle dørstokkar i avdelinga. Toalettet vart utvida og høgt klosett sett inn. Terskeleliminator kom der det var trong for slikt.

Eg har no ein feiande flott jobb, og har fylt livet mitt med det eg har ønska meg – noko vetig og samfunnsnyttig. Eg har mange gode kollegaer som er gode menneskekjenningar. Eg er med på å halda hjula i AS Noreg i gang.

Men også ein rullestolbrukar som meg kan utfordra seg sjølv til å ta eit steg vidare i livet.

Og då tek eg gjerne skritteliaren med meg.

Ønsker du kontakt, ring tlf. 52 04 83 32 tysdag, onsdag eller fredag mellom klokka 09:00 og 12:00 eller send e-post: Torunn.Seim@nav.no eller kontakt ditt næraste NAV-kontor og snakk med ein kunderettleiar der.

Anne-Berit lytter oppmerksomt.

Et bilde sier mer enn tusen ord....

Så glad.....

EN EKTE NHF'ER

ANNE – BERIT FIKK GULLNÅLEN

Da Anne-Berit Kolås til sin store forundring og til stor applaus under Landsmøtefesten ble kalt fram til forbundsleder Arne Lein, førte det straks til høylytt mumling ved de andre bordene i festsalen!

Tekst: Rolf Østbø

Stemningen var fortettet og allerede før Arne Lein hadde fremført sitt glade budskap om at hun var blitt tildelt den høyeste utmerkelsen et medlem kan få, «visste» hele salen hva som skulle skje. Bortsett fra en spent Anne-Berit Kolås!

Det ble en minnerik seanse, kanskje spesielt for oss som utgjorde delegasjonen fra NHF Sørvest. Først og fremst fordi vi alle så inderlig godt visste at hvis noen hadde gjort seg fortjent til dette, så var det Anne-Berit. I tillegg var det rørende å se den ekte gleden hun utstrålte!

Anne-Berit har sin bakgrunn i organisasjonen gjennom LKB (Landsforeningen for kvinner med bekkenløsning), men det gikk ikke lang tid før hun ble kalt til tjeneste i NHF lokalt, regionalt og sentralt. Det er nok å fortelle at hun i hele seks perioder har vært medlem av sentralstyret! I skrivende stund er hun lokallagsleder i NHF Meland og regionleder i NHF Sørvest.

I og med at hun til årets Landsmøte hadde valgt å gi seg, hadde hun det ærefulle oppdraget med å lede valgkomiteen.

Forbundsleder Arne Lein fremholdt i sin tale til Anne-Berit at hun har vært en drivkraft i organisasjonen både lokalt, regionalt, sentralt og på landsforeningsnivå.

Du er, sa Arne Lein, rett og slett en ekte NHF'er!

Videre sa Lein at hun har bidratt med sin erfaring og kompetanse i mange sammenhenger og på mange nivåer i NHF, og har i alle år gjort en fantastisk jobb for organisasjonen!

Vi gjør Arne Leins ord til våre og slutter oss til gratulantene!

FÆRRE MED JOBB OG EGEN BOLIG

Utviklingshemmede bakerst i køen

De siste ni årene har andelen utviklingshemmede som har tilrettelagte jobber sunket dramatisk. Dette tilbakeslaget skjer altså samtidig som kommunene bygger stadig større bofelleskap for å spare penger.

Tekst: Rolf Østbo

Det er en NTNU som slår fast dette i en rapport som har fått navnet "Innfridde mål eller brutte visjoner?" Her tar en for seg bo- og leveforholdene til mennesker med utviklingshemming, og følger utviklingen fra tiden før HVPU-reformen og fram til i dag.

I rapporten kommer det fram at siden 2001 har andelen utviklingshemmede med varig tilrettelagt arbeid sunket fra 30 til 13 prosent.

Da resultatet i den oppsiktsvekkende rapporten toppet NRKs nyhetssendinger i sommer, presterte arbeidsminister Hanne Bjurstrøm å si at hun var litt overrasket over det som kom fram i denne undersøkelsen, ettersom hun ønsket flere utviklingshemmede i arbeid!

Som om ikke dette skulle være nok, kunne hun også legge til: "Men jeg tar dette veldig alvorlig, og vi skal sette i gang en undersøkelse seinere i år, for det kan jo hende at behovet for tilrettelagte arbeidsplasser har økt."

Det er her jeg må melde pass; det at andelen av utviklingshemmede i jobb har hatt en dramatisk nedgang, har jo ingenting med at behovet for tilrettelagte arbeidsplasser har økt!

Her skylder vi å gjøre oppmerksom på at selv om dekningen for utviklingshemmede har blitt dårligere, har også andre grupper

kommet inn i ordningen varig tilrettelagt arbeid. Varig tilrettelagt arbeid (VTA) er betegnelsen på arbeidsplassene for de som på noen områder blir definert som de aller svakeste i samfunnet.

I tillegg til utviklingshemmede, kan det være mennesker med psykiske lidelser, mennesker med rusproblemer eller andre som har behov for spesiell tilrettelegging.

Vikarierende argumenter

Norges Handikapforbund er av den oppfatning at det ikke kan være vanskelig å finne arbeid til utviklingshemmede. I tillegg vet vi at det finnes gode støtteordninger for bedrifter som ønsker å tilrettelegge arbeidsplasser for denne gruppen.

Vi har sagt det før og gjentar gjerne, at den største barrieren mennesker med funksjonsnedsettelse møter i arbeidslivet er fordommer, og skal vi være ærlige er det nok også derfor utviklingshemmede ikke prioriteres!

Som kjent har regjeringen som mål å få flere med redusert arbeids- og funksjonsevne i arbeid. I den forbindelse vil Bjurstrøm i løpet av høsten legge fram regjeringens sysselsettingsstrategi for målgruppene.

Men er ikke dette bare å skyve problemet foran seg?

Kanskje vi må spørre oss om det ikke

snart har vært avholdt nok møter, nedsatt nok komiteer og utarbeidet nok strategier? Kanskje det er tid for å gjøre noe med det som virkelig betyr noe, nemlig hovedutfordringen: Arbeid til alle!

Som om ikke dette skulle være nok, ser vi også en økende trend til at utviklingshemmede stadig oftere blir plassert i institusjoner, i stedet for at de får et tilbud om egen bolig. Dette blir gjort for at kommuner med dårlig økonomi, (og dem er det mange av), skal spare penger.

At dette er en utvikling som er i strid med HVPU-reformen, burde bekymre politikerne. Ideen med HVPU-reformen var jo nettopp at de store institusjonene skulle avvikles og føre til en "normalisering" der alle tidligere institusjonsbeboere skulle få et tilbud om egen bolig i hjemkommunen.

Tidligere i sommer kunne Stavanger Aftenblad fortelle om en beboer i et bofelleskap som i perioder har hatt opp mot 35 pleiere. At dette helt klart er uheldig, er det stor enighet om. I den forbindelse var Høyres leder i Stortingets helse- og omsorgskomite, Bent Høie, raskt på banen og kunne stolt fortelle hva hans parti ville ha gjort med problemet hvis de hadde regjeringsmakt.

Det er mulig at Høie, som vi anser som en høyst oppegående politiker, har de beste intensjoner i så anledning. Men så langt har det vist seg at problemet med fordommer mot enkelte grupper er et tverrpolitisk problem, og så vidt jeg vet har Høyre hatt regjeringsansvar opptil flere ganger i nyere tid uten at forholdene for de nevnte grupper har blitt så mye bedre av den grunn!

Oseana kurs og kultursenter i **Os kommune**

Oseana kurs og kultursenter ligger i Mobergsbakken i Os kommune. Sørvesten var en tur innom kultursenter og her følger en liten rapport. Stedet er for tiden er stort utbygningsområde og det kommer etter hvert leiligheter med mer. Området er sentralt plassert med gangavstand til Os sentrum.

Tekst: Alf-Are Skog Foto: Bernt Ove Tharaldsen

Om Oseana kurs og kultursenter har NHF Sørvest merket følgende: pr. i dag er det ikke noen reserverte parkeringsplasser for funksjonshemmede ved hovedinngang. Det ble sagt at det kommer noen her. Ellers er det anledning til å kjøre opp med bil for å slippe passasjer av og på.

Hovedinngang med fine lyse lokaler. Det er automatisk døråpner på begge sider og det er ledelinje. Det er informasjonsblankett i blindeskrift i rimelig sittehøyde. Ledelinje til resepsjon, til konsertsal, til heis og nedgang til restaurant. Ledelinje til informasjonstavle.

I restauranten Fjæringen (etasje under hovedinngang) var det ledelinje til dør til gang som ledet til toalett anlegg. Minus – at automatisk døråpner manglet på begge sidene og døren er for tung å åpne fra rullestol. Fjæringen er pr. dato kun tilgjengelig for rullestolbruker gjennom hovedinngang og så ned med heis. Det er åpenbart et stort minus – at inngangen utenfra nede på første plan ikke er tilgjengelig. Her er det en høy kant som hindrer inngang.

Handikaptoalett merket med blindeskrift.

Konsertsal med inngang nede (samme som på hovedinngang) og etasje oppe (heis opp en etasje). Positivt at det er seter som kan tas ut i nederste og øverste rad slik at gjester som bruker rullestol kan sitte noenlunde integrert

med andre gjester. Det kan tas bort tolv seter. Scene kan bygges opp til en meters høyde fra gulvnivå, men kan og brukes som scene uten nivåforskjell. Usikker hvordan det oppleves å sitte på nederste rad nærmest scenen når den er en meter høyere rett foran en.

Utsiktsbro – uten automatisk døråpner. Broen antas knappe 120-130 cm bred og tilfredsstillende da ikke krav til svingradius.

Flott uteområde fra samme plan som hovedinngang med god tilgjengelighet. Inngang fra vest til Fjæringen er ikke tilgjengelig.

Konklusjon

Et spesielt og spennende bygg som fremstår bare delvis gjennomført.

Parkeringssituasjonen må avklares, en oppdatering av automatisk døråpner må gjennomføres og tilgjengeligheten til Fjæringen må ordnes.

BERGEN**Hjelpemiddelhuset
for korttidsutlån**Øvre Fyllingsvei 35, 5161 Laksevåg
Tlf. 55 94 71 30**Frank Mohn Flatøy AS**
Oil & Gas Division**Atterås
Ortopediteknikk***
Ortopediteknisk Institutt
Fjøsangervn. 215, 5073 Bergen
Tlf. 55 27 11 00 Fax. 55 27 10 99**Bergen**
Bolig og Byfornyelse
Pb. 1011 Sentrum, 5808 Bergen
Tlf. 55 56 56 00**MELAND****MELAND ELEKTRO A.S.**Mjåtveitflaten 45
5918 Frekhaug
Tlf. 56 17 87 00**OS****Os Gravferdsbyrå as**Døgntelefon: ☎ 56 57 49 50
Jorunn Moberg: ☎ 970 00 948Ope etter avtale. Landboden, Os.
Vi utfører alt det praktiske, eller legg til rette for pårørende som ønsker å gjera noko sjølv.**STORD****Sunnhordland Lufthavn AS**Sørstokken, 5410 Sagvåg
Tlf. 53 40 37 00

Pb. 24, 5401 Stord, Tlf. 53 49 60 00, www.skl.as

ASKØY**M.T.V. Bygg og Eiendom**

Nipefjellet 102, 5300 Kleppstø, Tlf. 92 01 87 52

Kleppstø Servicesenter

Klampavikvegen 4, 5300 Kleppstø, Tlf. 56 14 09 48

Entreprenør Gerhardsen AS

Hanøytangen, 5310 Hauglandshella, Tlf. 56 14 53 48

BERGEN**Kverneland Bil AS**

Fjøsangervn. 68B, 5068 Bergen, Tlf. 55 98 43 00, www.kvernelandbil.no

BØMLO**Finnås Kraftlag**

Pb. 55, 5430 Bremnes, Tlf. 53 42 89 00

ETNE**Etne Sparebank**

Pb. 4, 5590 Etne, Tlf. 53 75 64 00

FJELL**Straume Bensin / Autosenter AS**

Pb. 353, 5353 Straume, Tlf. 56 32 62 80

FUSA**Kurt Andersen Entreprenør**

Strandli, 5643 Strandvik, Tlf. 56 58 49 47

KVINNHERRAD**G & H Skjelnes Entreprenør AS**

5472 Heimsfoss, Tlf. 53 48 01 80

G & H Skjelnes Ent. AS

Seimshagen 30, 5472 Seimsfoss, Tlf. 53 48 01 80

KVAM**Byggmester Per Augustad AS**

5620 Tørvikbygd, Tlf. 56 55 28 70

ODDA**Snekker - Tømrer Roar Orrestad AS**

Tyssealsv. 27, 5750 Odda, Tlf. 91 82 40 81

OSTERØY**YX Valestrand Osterøy Servicesenter**

Småland, 5281 Valestrandsfossen, Tlf. 56 39 41 86

STORD**Apotek1 Stord**

Stord senter, 5411 Stord, Tlf. 53 45 60 30

Synsenteret Synsam Stord

Pb. 303, 5402 Stord, Tlf. 53 41 10 68

Advokatene i Borgen AS

Pb. 43, 5401 Stord, Tlf. 53 45 60 00

Advokatene Tveit - Kvamme - Horneland

Borggt. 11, 5417 Stord, Tlf. 53 40 24 40

Interiør-Service AS

Ringv. 6, 5412 Stord, Tlf. 53 41 55 11

Sunkost- Sportspub m/ storskjerm
- Norsk Tippeliga,
Italiensk Seria A,
rettigheter m.m.- Tilrettelagt for handikappede/
rullestolbrukere med heis,
ramper og kuleutskyter.

For bestilling eller informasjon ring 55 50 77 80

asplan viak

Fabrikkgaten 3, 5059 Bergen

Tlf. 55 59 67 00 Fax. 55 59 67 50

www.asplanviak.no

Nora Oliva kommer bak.

Full fræs på Festplassen!

Med en overhengende fare for vann ovenfra ble Funkisdagen 2011 arrangert på Festplassen i Bergen sentrum 27. august.

*Tekst: Alf-Are Skog
Foto: Bernt Ove Tharaldsen*

Det var NHFU Sørvest og NHF Sørvest som var arrangør. Rundt plassen var det boder hvor lagene markedsførte seg. Fra begge organisasjonene ble det holdt korte appeller.

Det var ulike musikalske innslag som tyngre saker fra Master of Comand, via Didrik Sollie-Tangen til musikalen Grease og lokale band som Fox and the Foreman. Musikalen Hairspray, som settes opp for første gang i Norge på Forum i Bergen ble også introdusert.

Rullestolbasket kampen mellom Olvik videregående og Bergen Titans ble etterhvert en ugjevn affære. der Titans feide motstanderen av banen. Elevene erfarte at å spille basket fra rullestol er ingen hindring, men det krever trening og teknikk.

Det var muligheter til å spille bordtennis mot verdensmester Tommy Urhaug, det var hinderløype for elektriske rullestoler, kappkjøring i rullestol, det var ansiktsmaling for barna og mat servering.

Konferansier Erik Hanøy holdt publikum oppdatert og bandt Funkisdagen 2011 sammen til en gøy opplevelse.

Anne Mathilde og Nora Oliva.

Nordahl Grieg Videregående

på vei mot universell utforming

Bakgrunnen for befaring var etter innspill fra Norges Handikapforbund Bergen som ønsket å få belyst hvordan Hordaland fylkeskommune hadde ivare tatt prinsippet om universell utforming.

Tekst: Alf-Are Skog

Foto: Bernt Ove Tharaldsen

Fra Nordahl Grieg Videregående skole deltok Bjørn Halvard Berget (administrativ leder) og fra Norges Handikapforbund Sørvest deltok Alf-Are Skog (seniorkonsulent) og Bernt Ove Tharaldsen (funksjonsassistent).

Parkeringsplass - og ledelinje

Det er kort avstand fra merkede handikapparkeringsplasser og bort til hovedinngangen som er klart markert med annen farge i forhold til underlag/bygningsdeler for øvrig. Ledelinje fra vei/gate i retning fra trapp fra undergang Steinsvikvegen. Ledelinjen hadde et orienteringspunkt rett etter fortau inn mot skolens store uteområde som ledet inn mot et lite grøntareal. Dette virker u hensiktsmessig slik det fremkom der og da. Ledelinjen førte ikke til noen benk/skulptur eller lignende. Ledelinjen som førte til hovedinngang stoppet her. Innenfor var det ikke ledelinje.

Ledelinje må monteres i foaje med orienteringspunkt til sentrale steder som kafe, resepsjon/administrasjon, heiser, trapp, toalett med mer. Det må likeledes anskaffes en tavle/plansje hvor blinde- og svaksynte har tilgang på informasjon om hva/hvor de befinner seg i bygget og om hvor de ulike avdelinger/bibliotek/auditorium er.

Auditorium - rømningsvei

Ingen integrert sitteplass for en som bruker rullestol. Rullestolbruker må plasseres

foran første benkrad og vil være i en utsatt situasjon ved evakuering. Alternativt kan en ta bort tre seter oppe på venstre side og merke de med rullestol symbol. Fordelen her er at en kan bruke rømningsvei fra denne etasjen forutsatt at det ordnes med en rampe/skråning oppe ved rømningsvei. Her er det rømningsvei, men slik den fremstod er den ikke anvendelig.

Avdeling for administrasjon

Rømningsvei som vender ut fra avdelingen og ut i fri lende er ikke hensiktsmessig for en rullestolbruker. Også her må det ordnes med en rampe/skråning ved rømningsvei.

Ellers fremstår bygget som funksjonelt mht arbeidsplass for mennesker med funksjonsnedsettelse. Det er tilnærmedesvis terskelfritt, handikoptoalett, automatiske døråpnere og høy grad av ikt-løsninger som automatisk solskjerming og automatisk belysning. Rett nok var det steder hvor automatiske døråpnere ikke fungerte, men det hadde sine forklaringer som enten skyldtes teknisk feil, eller området hadde ikke generell tilgang uten kort.

Blinde- og svaksynte

Nordahl Grieg Videregående skole er en gjennomsiiktig og åpen skole. Fra NHF Sørvest stiller vi spørsmålet hvordan det vil fungere med så mange og store glassflater, noen med klare gjennomtrengende kontrastfarger i rommet innenfor. Her vil Nordahl Grieg Videregående skole måtte gjøre seg noen erfaringer. I tillegg kommer refleks og gjenlys.

Om skolens utdanningsprogram henvises

til <http://ngv.hfk.no/> Skolen har tilrettelagt opplæring med egne klasser for utviklingshemmede. Her vektlegges enkeltindivid og at forholdene legges til rette for at den enkelte kan få maksimal utnyttelse. Dette er et tilbud for elever som skal ha individuell opplæringsplan (IOP) i alle fag.

All opplæring tar sikte på å høyne elevens generelle funksjonsnivå, og det skal legges stor vekt på sosial tilpassing, selvstendighet og gode arbeidsvaner. Målet er best mulig forberedelse til framtidig arbeid og dagligliv.

Nordahl Grieg videregående skole er en knutepunktskole. Som knutepunktskole har skolen i oppgave å tilby undervisning som er spesielt godt tilrettelagt for døve og tunghørte. Skolen er spesielt tilrettelagt for gruppen ved at det er god akustikk, teleslynge med mer. Her anbefales for interesserte å ta kontakt med skolen.

Skolen har hatt en høy målsetting om å få interesse for realfag hos elever som søker opptak på skolen. Det er blant annet innledet et samarbeid med Universitetet i Bergen ved det matematisk – naturvitenskapelig fakultet og ViVite Senteret. Samarbeidet består av utveksling på flere nivå, forelesninger og omvisninger med mer. På spørsmål om kartlegging av omstedene var tilgjengelige for bevegelsehemmede kom det frem at det hadde ikke skolen gjort noen særskilt undersøkelse på. Fra NHF Sørvest ble det stilt spørsmål om det ikke burde avklares i og med at dette er et tilbud Nordahl Grieg Videregående skole reklamer for. Saken tas opp videre i systemet i skolen.

Tilrettelagt bibliotek - stort og luftig bibliotek

Konklusjon; Skolen er godt tilrettelagt, men mangler tiltak som skal gjøre forholdene mer funksjonelle for blinde- og svaksynte.

Som sild i tønne på Koengen

Det har blitt en musikalsk "happening" å holde konserter i Bergen og de siste årene er det mange store navn som har musisert i Bergen.

Tekst: Alf-Are Skog / foto ukjent

Vi nevner artister som Stevie Wonder, Bob Dylan, The Rolling Stones, Eagles, Bruce Springsteen og nå sist Rihanna. Alle har hatt konsertene på Koengen.

Jeg var på Rihanna konserten, den første av de to nå i august. Det var masse mennesker, flott vær, god stemning og dyktig artist. Men forholdene for oss ikke så raske til beins var dårlige. Jeg, med flere har vært på konserter på Koengen siden 2003, men i år var det som sagt dårlige forhold. Bratt rampe opp til et alt for lite platå/stilas.

Den som kom først ble sittende "innelåst" til konserten var over. Det var for trangt til å komme forbi. Det var ikke mulig å komme på toalett fra ca. kl 19.00 til nærmere midnatt. Jeg vil oppfordre NHF å gjøre en henvendelse til Bergen Live om å bedre forholdene for personer med nedsatt funksjonsevne til neste arrangement, skriver Egil Hope i en henvendelse til NHF Sørvest.

Sørvesten tok en telefon til Bergen Live og snakket med Herloff Bogen som sier at man er opptatt av å legge forholdene til rette. Dersom det er noe man ikke er fornøyd med tilstreber man å rette på det innenfor de rammer en har. Scenen som benyttes til rullestolbruker må rigges til hver konsert og plasseres i forhold til hovedscenen alt etter hvordan artistene skal ha scenen. Forventes det et stort antall publikum må hovedscenen trekkes bak. Bogen sier videre - jeg mener det er plass til 18 rullestolbrukere med ledsager og det skal normalt ikke være noe større problem å forflytte seg til og fra tribune til toalettene. Imidlertid har vi problem med at andre stimer til denne publikumdelen og sitter oppover kjørerampen. Tidligere hadde vi en bedre løsning da "rullestols scenen" var på muren. Det ble det slutt på da forsvaret som eier området - ikke ønsket det.

Hjelpemiddelmessen 2011

FRAMOHALLEN
FYLLINGSDALEN
Allestadvn.16 (Busslinje 31)

TORS DAG
8.sept.
kl. 10:00 - 18:00

Her får du nyttig informasjon om ulike hjelpemidler for bl.a. bevegelse, kommunikasjon, syn og hørsel.

Messen er et samarbeid mellom Hjelpemiddelsentralen, brukerorganisasjoner og leverandører av hjelpemidler.

Trekning av 3 reisegavekort a kr 2000.

GRATIS ADGANG VELKOMMEN!

Se nettsiden for å søke støtte fra messeoverskuddet.

www.hjelpemiddelmessen.no

Treningskontakt

Hva og for hvem?

Treningskontakt er et alternativ eller supplement til støttekontakt, med spesielt fokus på tilpasning av fysisk aktivitet for enkeltpersoner eller grupper.

For deg som ønsker å søke om treningskontakt gjennom kommunen, er det viktig å tenke igjennom følgende:

- Hva ønsker du å jobbe med sammen med treningskontakten? Hvorfor er det viktig for deg med treningskontakt?
- Hvilke interesser har du?
- Hvor mye tid vil du bruke på fysisk aktivitet/trening hver uke?
- Hva trenger treningskontakten å vite av praktiske ting, for at relasjonen skal bli best mulig for begge parter?

Søknad

Man kan søke om treningskontakt på samme skjema og samme måte som man søker om støttekontakt, bare at man skriver støttekontakt til trening/treningskontakt i søknadsteksten. Det er viktig å være så konkret som mulig om hva man vil drive med, da det letter prosessen med å finne egnet person til oppdraget, enten via idrettslag, turlag eller annet. Kjenner man en person man ønsker å ha til oppdraget som treningskontakt, er det fritt frem å spørre vedkommende.

Treningskontakt er ingen beskyttet tittel, men kompetanse i aktiviteten man skal drive og/eller behovet for tilrettelegging hos personen som søker om treningskontakt, er selvfølgelig en fordel.

Som alternativ til å søke om treningskontakt gjennom det kommunale systemet, kan de som har BPA (Brukersrtyrt Personlig Assistanse), velge å definere

noen av timene de har assistanse hver uke, til oppdrag som treningskontakt. På samme måte som ved søknad til kommunen, er det viktig å tenke igjennom hvorfor man ønsker treningskontakt, og hva man ønsker å bruke timene med treningskontakten til.

I Hordaland arrangerer Hordaland Idrettskrets kurs for treningskontakter, med varighet på 40 timer. Kurset er åpent for alle til å delta på, eneste krav er at man liker å drive fysisk aktivitet/trening. Erfar-

ingene fra kurset, er at det treffer bredt, og appellerer til mange. Blant temaene på kurset, er: Treningslære, anatomi/fysiologi, mental trening og motivasjon, tilpasning av aktivitet for ulike grupper, kosthold, funksjonshemminger, psykisk helse og avhengighet. Omkring halvparten av kurset er fysisk aktivitet i praksis. Informasjon om kommende kurs: <http://www.idrett.no/krets/hordaland/prosjekter/Sider/Prosjekter.aspx>

07000
Bergen Taxi

HOTELL NORGE

347 nyoppussede rom og suiter. Søtt + Salt gourmet restaurant, Ole Bull Restaurant, 2 moderne styrerom og byens største spa med boblebad, svømmebasseng og badstue. Vi har beholdt våre flotte lokaler til effektive møter og flotte selskap.

HJERTELEG VELKOMMEN

Tlf: 55 57 30 00
sales.norge.bergen@radissonblu.com

Radisson BLU
HOTEL NORGE, BERGEN

Husbanken

Har du spesielle boligbehov?
Snakk med Husbanken!

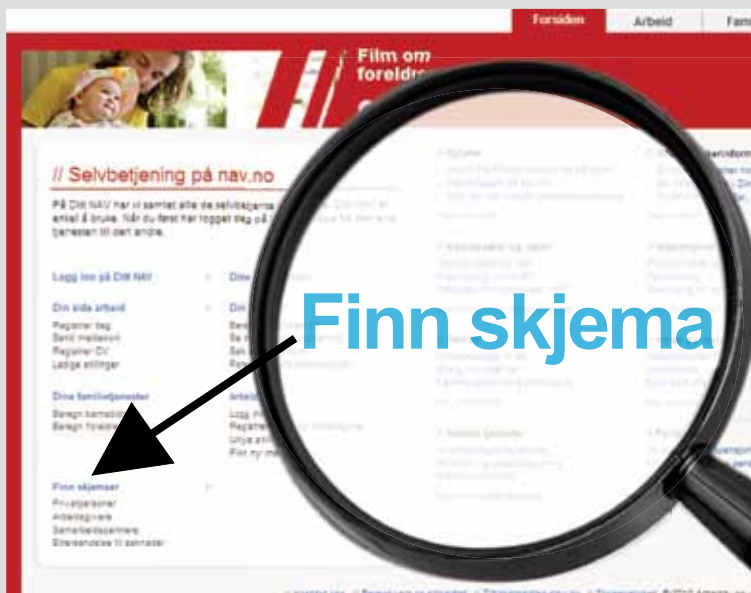

Les meir på www.husbanken.no
eller ta kontakt på telefon: 815 33 370

// Vi gir mennesker muligheter!

Finn skjemaer på www.nav.no

På våre nettsider kan du finne skjema til de fleste ytelsene fra NAV. Skjemaveilederen forteller deg hvilke vedlegg som må følge med akkurat din søknad.

Enkelt og effektivt:
www.nav.no

THE HARD WAY

stjerner med handikap

Funksjonshemmede ble tidligere, med enkelte unntak, sett på som tilskuere til det livet andre mennesker levde. Tilskuere til et sosialt liv, til arbeidsliv og sammen med de fleste andre, tilskuere og beundrere til artister som trollbandt sitt publikum fra scenekanten.

Neste del av denne artikkelen kommer i neste utgave.

Tekst: Rolf Østbo

Ray Charles

Med enkelte unntak ja; for det finnes flere kjente artister som har nådd helt til topps, til tross for alvorlige diagnoser eller funksjonshemninger.

For å sette det hele i perspektiv kan det være interessant å høre hvilket forhold noen av de største stjernene har til funksjonshemmede.

Da The Beatles popularitet var på sitt største, var det en mental påkjenning for dem at når de skulle spille et sted, ble funksjonshemmede plassert, enten av sykepleiere eller foreldre, i garderoben eller bak scenen. John Lennon uttalte flere år senere at han fikk inntrykk av at han og de

andre i gruppa ble sett på som religiøse healere. Det er ikke vanskelig å forstå at unge som de var, følte de det vanskelig å vite hva de skulle si og gjøre når de var omringet av blinde, døve og det de kalte "forkrøplede mennesker". Spesielt når en tenker på det voldsomme presset de hadde til alltid å prestere. Bob Dylan var bare 15 år da han sammen med barndomskameraten Larry Kegan betalte 5 dollar for å spille inn en såkalt 78-plate. De kalte seg «The Jokers». Bob, Larry og noen andre venner fortsatte å synges med «The Jokers» helt til våren 1958. I mars samme år dro Larry Kegan til Florida sammen med foreldrene sine. Under bading feilberegnet han en bølge og landet på hodet i grunt vann. Dette medførte at han ble lam fra nakken og havnet i rullestol for resten av livet. Han fortsatte imidlertid å synges, og vennskapet med Dylan fortsatte inn i voksen alder.

For Bob Dylan var det en alvorlig opplevelse at en jevnaldrende kamerat med like høye ambisjoner som han selv fikk hele livet forandret på grunn av en ulykksalig hendelse. Mange år senere skrev Dylan til sin venn: «Når jeg tenker på det som har hendt, blir jeg stum inni meg.»

Under en turné i USA i 1981 fikk Dylan sin venn Larry Kegan, som fortsatt var en god vokalist, med opp på scenen med rullestol og det hele. Sammen fremførte de to kameratene «No Money Down» som ekstranummer. Etter konserten uttalte Kegan: «Bob har alltid vært en inspirasjon for meg og har lært meg hva «keep on, keeping on» virkelig betyr. Hvor viktig det er å holde ut, samme hva som skjer!»

«Geniet» Ray Charles

«Det var tre ting jeg aldri ville ha da jeg var liten,» forteller Ray Charles i selvbiografien «Brother Ray»; «en hund, en stokk og en gitar. For meg betydde disse tre tingene blindhet og hjelpeløshet. Det virket som om alle de blinde sangerne jeg hadde hørt om spilte gitar. Men det var ikke det at jeg ville lure meg selv. Faen, jeg visste jo at jeg var blind som en flaggermus.»

Men jeg hadde ikke lyst til å gå og halte rundt som om jeg var halvdød. Jeg ville ikke stole på noen andre eller noe annet enn meg selv.»

Ray Charles Robinson ble født 23. september 1930 i den lille byen Albany i delstaten Georgia, men flyttet sammen med familien til Greenville i Florida bare noen måneder senere. To tragiske hendelser skulle prege ham for resten av livet. Da Ray var fem år så han den yngre broren sin drukne i badekaret ved en ulykke. Like etter at dette skjedde begynte han gradvis å miste synet; sannsynligvis på grunn av grønn stær.

På skolen lærte Ray blindeskrift og den obligatoriske kurvflettingen. Men det var i musikkrommene han oppholdt seg for det meste. Her spilte han i band med noen av de eldre guttene, hørte på radio og spilte plater. Her fikk han enda mer piano-undervisning, og han lærte også å spille orgel, klarinett, alt-saksofon og trompet.

I 1949, da Ray var 19 år, tok han kunstnernavnet Ray Charles og flyttet til Los Angeles for å gjøre sine første forsøk på platefronten. Der fikk han kontrakt med Jack Lauderdales plateselskap Downbeat,

hvor han spilte et nummer som het «Confession Blues». Selv om den ble en økonomisk katastrofe, var Ray i det minste stolt over at han ble sammenlignet med Nat King Cole!

Som en følge av at plateselskapet fikk økonomiske problemer, ble kontrakten til Ray Charles solgt til det nystartede selskapet Atlantic, og via et opphold i New York havnet han etter hvert i New Orleans. Her utviklet han en sound som han med tiden skulle perfektionere til de grader. Den var basert på en sammensmelting, en syntese, av blues, jazz og gospel.

Det første eksempelet på blandingen var Charles' egen «Don't You Know» innspilt i New Orleans. Nok et studioopphold ble til «Feelin' Sad». Men begge disse opptakene var bare forberedelser til en tredje tur i studio, i en radiostasjon i Atlanta. Det ble til legendariske «I Got A Woman» fra 1954. Dette var platen som ga Ray Charles tilnavnet «the genius». Det var en dristig blanding av salig gospel og ekstatiske sensualitet. Selv i dag er en spesiell strofe nok til å sende den kjøligste jomfru skjelvende ned i spagat, og det er når Charles i siste verset uler «I'm Her Lovin' Maan!»

Fantastisk, det er rett og slett helt uimotståelig!

Ray Charles-sunden nådde sitt høydepunkt i 1959 med «What'd I Say», der alle hans ressurser smeltet sammen til noe som lignet et fyrverkeri. Den stoppet ikke før den nådde 6. plassen på Hot Hundred.

Ray Charles trakk seg tilbake i 1964 da The Beatles invaderte USA. En serie mindre alvorlige arrestasjoner for narkotika endte dette året med en alvorlig anklage. Han la seg inn på sykehus og ble kvitt en langvarig heroin-avhengighet.

Til tross for at Ray Charles overlevde vanskeligheter som tok knekken på så mange andre: Blindhet, fattigdom, raseskille, narkotika, ødelagte ekteskap og den alltid uberegnelige smaken til det platekjøpende publikum, levde han lenge nok til at han kunne nyte anerkjennelsen og respekten til dem han i sin tid inspirerte!

Ray Charles døde i 2004, 74 år gammel.

Sex, Drugs and Rock and Roll

Ian Dury regnes for å være en av de mest toneangivende britiske musikerne fra slutten av 1970-tallet, i det som kalles New Wave-perioden. Sammen med gruppa si The Blockheads, idiotene, skapte han låter som «Hit Me With Your Rhythm Stick», «What A Waste», og sist men ikke minst «Sex, Drugs And Rock And

Ronnie Lane

Roll». Dury er faktisk mannen som skapte frasen de fleste av oss bruker når vi skal sammenfatte dette fenomenet. Og det er ingen hemmelighet at hans voksne liv i stor grad handlet om Sex, drugs og rock and roll; i store mengder.

Men Dury skrev også en rekke, til dels svært poetiske tekster, om arbeiderklassetilværelsen i London.

Det var egentlig ikke så mye som talte for at Ian Dury skulle bli rockestjerne. Han haltet omkring med skuldrene trukket opp mot ørene mens han dro den ene grove vitsen etter den andre for sitt publikum. Imidlertid var det ikke noen som trakk hans talent i tvil. Den lille vokalist fra Essex i England hadde i tillegg en karisma som mer enn veide opp for et heller lite billedskjønt utseende. Han spilte på et image som var det motsatte av hva man forventet fra en rockestjerne. Han gikk ofte kledd i svart med ullvanter og et slitt halstørkle og så heller sliten ut. Bandet besto som regel av musikere med forskjellige fysiske skavanker. Fargerike, men sjuskete, og virket heller likeglade overfor skikk og bruk. De var virkelig noe for seg selv, for på 70-tallet skulle rockestjerner være elegante, og ethvert tilløp til fysiske eller sosiale skavanker bidro bare til å forvirre publikum.

Ian Dury hadde gangproblemer etter at han som barn fikk poliomyelitt og tilbrakte flere traumatiske år på institusjoner før han begynte på skolen. Blant annet var han avhengig av skinne og stokk, og måtte ha hjelp til mange dagligdagse aktiviteter. Dette preget ham nok, samtidig som han ble sosialt bevisstgjort. Ett eksempel på dette er at han i Handikapåret, 1981, stilte opp i over 100 intervjuer i anledning Saken.

I 1997 fikk Dury diagnosen tarmkreft, noe han var veldig åpen om, og så sent som to måneder før sin død bidro han på en støttekonsert til inntekt for kreftsaken.

Ian Dury døde av kreft i 2000, men The Blockheads holder fortsatt konserter og gir ut nye plater.

Lille, store Ronnie Lane

Ronnie Lane er nok mest kjent som en av de små mennene blant de andre kortvokste i et av Storbritannias aller beste band på 1960-tallet, The Small Faces. Det var etter forslag fra en venninne at gruppa ble døpt Small Faces, siden bare en av dem var av tilnærmet «normal» legemshøyde og alle følte seg som en «Face», som var en betegnelse på Mod-eliten. Mod var forkortelse for Modernist og var toneangivende for en spesiell retning innen musikk og mote i en ti-års periode fram til midten av 1960-tallet. Noen av de fremste eksponentene for denne moten var nettopp The Small Faces og legendariske The Who.

Blant gruppas aller, aller mest kjente låter er det nok «Itchycoo Park» som rager høyest. Etter min mening er «Itchycoo Park» et mesterverk, selv om den ifølge Ronnie Lane i utgangspunktet var en parodi. Den kom ut i august 1967, da San Francisco var universets midtpunkt. Haight –Ashbury hørtas himmelsk ut, for ikke å snakke om Golden Gate Park, der hippiene møttes. I Small Faces-sangen var Golden Gate Park byttet ut med en liten plen i London som siden guttas barndom hadde gått under navnet «Itchycoo Park»: Hva gjorde du der? Jeg ble høy! Teksten inneholdt imidlertid flere parodier på hippienes filosofi: Jeg har lyst til å bli blåst

Ian Dury

i huet, bli opphengt, mate endene med en bolle.

Men selv om teksten var en parodi, var melodien og arrangementet av ypperste klasse og derfor tilhører den også etter min mening et av de absolutte høydepunktene av det som ble skapt av musikk på 1960-tallet!

Etter noen formidable år som frontmann, sammen med Steve Marriott i The Small Faces, deretter i The Faces, sammen med Ronnie Wood og Rod Stewart, forsvant han plutselig ut på landeveien med sitt The Passing Show og ble borte for folk flest.

Det er imidlertid ikke tvil om at etter at Ronnie Lane ga seg i The Faces i 1973, som logisk nok hadde etterfulgt The Small Faces noen år tidligere, samlet han backingbandet Slim Chance og spilte inn noen av de vakreste platene som ble gitt ut i England på 1970-tallet.

I begynnelsen av 1980-årene fikk Ronnie Lane diagnosen multippel sklerose. Sykdommen, forkortet MS, angriper sentralnervesystemet og gir lammelse. Det finnes ingen medisin som kan helbrede sykdommen fullt ut, og pasienten blir i verste fall sengeliggende. Fysioterapi er en

behandlingsform som brukes med fordel, men slik behandling har tradisjonelt vært for kostbar til at et menneske med middels inntekt kan besørge den selv. Derfor opprettet man i sin tid en organisasjon kalt A.R.M.S. – Action for Research into Multiple Sclerosis.

Noe av det første Ronnie Lane oppdaget da han ble medlem av ARMS, var at organisasjonen manglet penger. Med sin bakgrunn og vennekrets var det naturlig for ham å spørre om noen av de gamle rockerne kunne bidra. Det skulle vise seg at de kunne gjøre mer enn som så; Gjengen fra «Swingin' London» ville gå i bresjen for å arrangere en støttekonsert i Royal Albert Hall, der alle inntektene skulle gå direkte til ARMS. De fleste som på et eller annet tidspunkt hadde vært i kontakt med Ronnie Lane, stilte opp for å støtte sin gamle venn. Begivenheten var historisk på mer enn en måte; Det var første gang at gitartriumviratet fra The Yardbirds, Eric Clapton, Jeff Beck og Jimmy Page, opptrådte offentlig sammen!

Ronnie Lane døde av MS i 1997, 51 år gammel.

God informasjon ved kulturhuset i Voss.

Kultur på Voss

Tekst: Alf-Are Skog

Foto: Bernt Ove Tharaldsen

På Voss har de fått kulturhus som ble åpnet tidlig i vinter. Kulturhuset ligger på høyre side når en kommer fra Bergen, rett over Fleischer hotell. Det er et bygg som skiller seg ut og som kan gi visse assosiasjoner til Operahuset i Oslo.

Hva med "tilgjengeligheten og begrepet universell utforming?", tenkte vi og parkerte bilen utenfor?

På parkeringsplassen er det ingen oppmerkede handikap-plasser og det er heller ingen ledelinje for blinde og svaksynte. Inn til inngangsparti er det markert gangfelt i form av nyanser. Det er automatisk døråpner på hoveddør. Man kommer inn i en resepsjon/senter for informasjon for gjester. Her var det ingen ledelinje til resepsjon/bibliotek/heis/saler/kiosk og toalett. Fra hoveddør er det trapp som leder til bibliotek.

Trappen er markert med fargenyanser i gulv. Rett mot trapp har en store vinduer med utsyn på Vangsvatnet. For å komme til bibliotek må en bruke heis om en er rullestolbruker. Etter planen skulle det vært rampe her får vi opplyst, men det er blitt endret underveis. Inn til kultursalen er tilgjengeligheten god uten dørstokk og med automatisk døråpner. Gjester som bruker rullestol kan sitte sammen med andre integrert i nederste og midtre rekke. Teleslynge anlegg var det ikke merket for.

Toalettene var ikke merket for kjønn, men tilgjengelig for alle. Det var en ny erfaring som fungerte helt greit.

Underetasjen – tilgang til kinosaler omtalt som panorama og digital. Digitalsalen var godt tilrettelagt med god plass til rullestol på øverste rad. Her var det mulig å spasere foran rullestolen. Dørstokker til begge salene. Automatisk døråpner til begge salene. Panorama sal dårlig løsning mht rullestol plassering.

Nødutganger – en utgang i underetasjen var det mulig å bruke. Ellers var det for stor høydeforskjell til at en kom ut med rullestol.

Tak terrasse – ikke tilgjengelig for rullestol.

Gratis idrettsarrangement
for funksjonshemmede

Torsdag 15.09.2011

kl 09-14 i nye Loen (Nærbø)

Arrangementet er gratis

Grip sjansen!

Nå har du muligheten til å prøve flere paralympiske idretter. Vi inviterer nemlig til en aktivitetsdag hvor alle idrettene er tilrettelagt for bevegelseshemmede. Kanskje finner du en idrett for deg? Vi har flinke instruktører som hjelper til, så du trenger ingen forkunnskaper for å delta. Vi ønsker fysisk funksjonshemmede i alle aldre velkommen. Vi har også invitert 5.-7. klasser fra Sør-Rogaland til å delta på denne paralympiske skoledagen.

Aktivitetsdagen er et samarbeid mellom blant andre Norges idrettsforbund, Nærbø IL, Rogaland idrettskrets, Folkepulsen, Folkehelsesentralen i Hå, Norges Handikapforbund Sørvest og Bryne videregående skole.

Påmelding

Ved påmelding kan du gjerne gi beskjed om hvilke idretter du har mest lyst å prøve. Vi vil gjøre en inndeling i mindre grupper og fordele dere etter ønske så langt det lar seg gjøre. Hver gruppe får

ca 45 min på hver aktivitet før man ruller. Du melder deg på til Wenche Salte wenche.salte@idrettsforbundet.no innen 9. september.

Spørsmål?

Ta kontakt med Wenche Salte på epost eller ring 51 73 78 52/915 97 478.

IDRETTER

Boccia

Curling

El-innebandy

Friidrett

Kjelkehockey

Svømming

Sykling

Skipigging/rulleski

Folkepulsen

NORGES
IDRETTSFORBUND
Rogaland idrettskrets

FRA MURRING TIL KNURRING!

en historie om å male seg inn i et hjørne.

Stavanger har vedtatt et kutt på 12,6 millioner kroner på inneværende års skolebudsjett. Ja, du leste riktig; på inneværende års skolebudsjett, og ikke budsjettet som blir lagt fram for neste år.

Tekst: Rolf Østbo

Dette betyr antageligvis at det er noen som har forsømt seg. Eller for å være helt nøyaktig: Politikere som ikke har gjort jobben sin, og en administrasjon som har gjort en så dårlig jobb at det nesten ikke er til å tro!

For det var først da det ble murring, som etter en tid utviklet seg til knurring blant foreldre som er tillitsvalgte ved byens skoler, at saker og ting begynte å skje.

Det hele startet med at vi rett etter påske våknet til nyheten om at foreldrearbeidsutvalget (FAU) på Hundvåg skole la ned sine verv med øyeblikkelig virkning i protest mot det som allerede hadde begynt å bli det synlige resultatet av at skolen manglet penger. Mye penger!

Vedtaket om å legge ned vervene i FAU og driftsstyret var enstemmig, og i dagene som fulgte fikk foreldrene sympati- og støtteerklæringer fra Stavangers øvrige foreldrevalgte i skolene. Som de lydige bikkjer media er, bet de seg fast, og smått om senn begynte det å gå opp for politikerne hvor vanskelig det ville være å drive skolene uten å ha foreldrene med på laget.

Problemet var at de ikke forsto et kvekk, eller bjeff av hva som hadde skjedd. Derfor ble det kalt inn til et hastemøte i Stavanger bystyre.

For hvordan kunne det ha seg at når de la sammen tallene for budsjettkutt ved hver enkelt skole, så var det langt mer enn 12,6 millioner kroner som manglet.

Mission impossible på Stavangersk

Da noen hadde funnet fram kalkulatorene og forklaringen på mysteriet begynte å demre for våre folkevalgte, viste det seg at kuttene var på ytterligere 20,5 millioner kroner! Altså 12,6 millioner kroner pluss 20,5 millioner.

Virkeligheten fortonte seg plutselig hakket verre enn TV-serien "Forviklingar" som herjet på skjermen for noen tiår siden. På den måten fikk Stavangers innbyggere et sjeldent innblikk i byens forvaltning.

Det ble maktpåliggende å finne en syndebukk. For det er jo gjerne slik med oss mennesker; når søkelyset er av den noe ubehagelige sorten, er det greit å kunne vende lyskasteren mot andre.

I dette tilfellet var det rådmannen, som i Stavangers tilfelle er en kvinne og hennes administrasjon. Administrasjonen måtte stå skolerett, (tog du an?) for foreldre og politikere og forsøke å forklare hvordan et kutt på 12,6 millioner kroner plutselig var 12,6 pluss 20,5 millioner.

Nå var det bare en ting å gjøre; nemlig å sette i gang en leteaksjon etter penger som kunne finansiere en tilbakeføring av de 20,5 millionene som manglet. Noe som etter denne artikkelforfatterens oppgave er en komplett umulig oppgave, hvis det da ikke skal gå ut over andre grupper som mangler pengene like sårt som skolesektoren da. Mission impossible på stavangersk!

Politikerne kunne for en stakket stund puste lettet ut, men da forklaringen kom på bordet, var den alt annet enn lystelig lesing, heller ikke for de samme politikerne.

Den enkeltes skoles budsjett avhenger nemlig av årskullene, og ikke hvor krevende årskullet er. Hvor mange barn som trenger ekstra ressurser, i tillegg til hvor mange barn som er funksjonshemmede og krever ekstra ressurser varierer selvsagt både fra skole til skole og fra årskull til årskull.

Det er ikke vanskelig å skjønne at det blir store problemer når det ikke tas hensyn til dette når pengene fordeles. I denne forbindelse kunne Stavanger Aftenblad fortelle om Madlamark skole som har spesialavdeling for barn som trenger ekstra

mye hjelp, eller assistanse om du vil.

Rett før sommerferien møtte spesialpedagogene ved denne skolen opp på et møte i formannskapet for å fortelle politikerne at de har fjernet 13,5 lærerårsverk ved skolen. I tillegg forsvinner halvparten av personalet ved smågruppene, som er gruppene for de barna med størst hjelpe- og omsorgsbehov!

Som kverna på havets bunn

Foreldre og lærere kjemper for skolen som en kunnskapsbase, og som et sted å være og lære, enten det er for barn og unge med spesielle behov eller ikke. Samtidig virker det som om politikerne er som kverna på havets bunn, der de gnåler om at alt skal måles ut i kostnader i form av kroner og øre.

Foreldre til barn med spesielle behov møtes sjelden med den respekt de har krav på, men med irriterte utbrudd om kostnadene de påfører kommunen.

De som har ansvaret for å gjøre noe med dette, må gjerne forholde seg like kunnskapsløse inn i fremtiden, men det er et faktum at det hjelpebehovet vi ser i dag blir større og større for hvert år som går!

Samtidig som nedskjæringene i stavangerskolene blir gjort kjent, kan rådmann Inger Østensjø fortelle at det blir stadig dyrere å bo i Stavanger. (Jøss, det visste vi ikke!)

Det betyr at både skoler, barnehager og sykehjem vil bli rammet av nedskjæring i årene som kommer.

Avslutningsvis kan Sørvesten informere at byggingen av det nye konserthuset, som er planlagt å stå ferdig høsten 2012, er i rute.

Det blir dyrt, men utrolig flott, kan politikerne fortelle!

Bedriftsveien 6, 4353 Klepp stasjon - tlf. 51 78 99 00 - www.blockberge.no

AssisterMeg
sterk rygg og stort hjerte

Dolphin

Plattformv. 5, Pb. 63, 4098 Tananger

Tlf. 51 69 43 00 • www.dolphin.as

Seland Optikk
interlens
SANDNES • KLEPP • SOLA

Tlf. 51 69 58 90
Solakrossvegen 26, 4050 Sola

Alle som viser gyldig ledsagerbevis eller annen bekræftelse på at de kommer fra institusjon betaler for 1 billett og får 1 billett.

Gjelder for alle forestillinger i Sandnes og Stavanger*

For mer informasjon ring 51 51 07 00
www.sfkino.no

*Gjelder ikke luksussalen

AIRPORT HOTEL
STAVANGER

TLF: 51 94 20 00

Vi takker
annonsører
for den
flotte støtten!

A D V O K A T E N E

*Tengs-Pedersen, Ueland,
Sæther & Birkeland*

MNA

Vågsgt. 42, 4306 Sandnes

Tlf. 51 66 50 20 Fax. 51 66 76 12

**Behov for bedre
tilgjengelighet?**

Vi tilbyr rimelige, driftsikre, plassbesparende og fleksible løsninger til eksisterende og nye bygg.

- Plattformheiser i sjakt
- Åpne loftplattformer
- Treppeheiser
- Lavløftere

De fleste produkter er prisforhandlet med RTV.

Ta kontakt med oss for nærmere informasjon, og la oss være med og løse dine utfordringer.

TKS A1 partomheiser med glass

Heiser er EU-typogodkjent av
Det Norske Veritas og CE-merket

www.tksheis.no

Ta gjerne kontakt for mer informasjon

N-4355 Kverneland
Tlf.: 51 77 05 00
Fax: 51 48 72 28
e-post: tksheis@tksh.no

Den fryktelige sommere

Tekst: Alf-Are Skog

Det er fredag 22 juli 2011. Fredag og arbeidsuka er over eller rettene sagt for mitt vedkommende, den første av mine to uker med ferie er snart over. Jeg har ikke noe bestemt på tapeten, bare surrer litt rundt omkring. Radioen står på. Det gjør den ofte hos meg. Ikke noe høyt, men jobber i bakgrunnen som en del av omgivelsene. – ”regjeringskvartalet i Oslo – sprengt”. Jeg lissom korrigerer meg, tar meg i det og tenker – i Oslo? Det må være noe jeg hørte feil? Samtidig slår tanken – vi med vårt fredelige engasjement i Afghanistan og Syria, tja vi er vel ikke sikker! Men radioen fortsetter om Oslo. Jeg skruer på tv og der er det rett inn i galskapen. Der satt jeg fullstendig forvirret, jeg frøs og forstod at dette trodde jeg ikke var sant. Resten av den helga ble bare verre. Først kom noen hint om at det pågikk skyting på Utøya, for så å våkne opp lørdag til melding om 80 drepte. En person står bak.

Jeg bruker ikke ressurser på å skrive navnet til vedkommende. Den innsatsen er det ikke verdt. Men for en lettelse det var da det kom frem at det var en nordmann som hadde gjort det. Før det var avklart ble jeg uvel på tanken om at.... Søndagen – den 31 juli 2011, ble en spesiell søndag. Alene, i min stue så jeg gudstjenesten fra Oslo Domkirke denne dagen. Jeg hadde ingen som jeg kjente som var berørt av tragedien, utenom at jeg følte at der og da kjente jeg de fleste. Tragedien opplevde jeg som min. Da kong Harald gråt åpenlyst, gråt jeg med. Det var et ”godt” øyeblikk. I etterkant kommer det frem at ting kunne vært gjort annerledes. Båter skulle gått andre steder, ting skulle vært hentet med mer. Alle er enig om at dette ikke skulle skjedd. Nå har det skjedd og tilbake har vi minnene om den fryktelige sommere. Den fryktelige sommere da terroren gjorde at vi ble enda mer enig om å styrke demokratiet og si nei til hatet.

Sudoku Sørvesten Vanskelig

			9		7		8	3
			3	5				9
6						7		
		8	5					
4							1	
		5		8	2			
		9	6			4		
		2						
	5			2		8	9	

Løsning Sudoku Lett

2	7	4	1	9	6	3	5	8
9	8	3	5	2	4	6	7	1
6	1	5	8	7	3	4	2	9
5	3	1	9	6	7	8	4	2
7	6	2	3	4	8	9	1	5
8	4	9	2	1	5	7	3	6
3	2	8	4	5	9	1	6	7
1	9	6	7	3	2	5	8	4
4	5	7	6	8	1	2	9	3

Norconsult

Samfunnsplanlegging, Areal- og byplanlegging,
Skoleplanlegging, Veg- og trafikk,
Vann og avløp, Bygg

Starvhusgt. 2B, Pb. 1199 Sentrum, 5811 Bergen

Tlf. 55 37 55 00 Faks 55 37 55 01

e-post

postbergen@norconsult.no

www.norconsult.no

Hovedkontor
Tlf. 67 57 10 00

Norconsult Bergen har kompetanse på universell utforming.

Melding om universell utforming for Bergen kommune "tilgjengelighetsmeldingen".

Vurdering av hele bygningsmassen ved universitetene i Tromsø og Bergen med forslag om tiltak for bedre tilgjengelighet.

Utdanningsdirektoratets nasjonale rådgivningstjeneste for skoleanlegg: Bistand til plan og tilrettelegging. Universell utforming er sentralt.

HAUGESUND
Tlf. 52 70 73 70 - www.bgj.no
TIL NYE VERDIER
HÅ

HÅ KOMMUNE

Pb. 24, 4368 Varhaug

Telefon 51 79 30 00

Støtter NHF

KARMØY

Rolf Davidsen Helseagenturer AS

Postboks 238, 4291 Kopervik
Tlf. 52 84 45 00 Fax. 52 84 45 09
E-post: rdhelse@online.no

KLEPP

SANDNES

Njærheim Rør

- din rørlegger i
Rogaland til tjeneste

Tlf. 922 00 477 • www.njaerheim-ror.no

Diakonhjemmet Høgskole

Vågsht. 40, 4306 Sandnes
Tlf. 51 97 22 00

Takker annonsører for den flotte støtten!

SOLA

Rasmussen Elektro AS

Solakrossv 6, 4050 Sola

Tlf. 51 65 65 33

Fax. 51 65 65 28

Trenger du elektriker

Spør oss • Prøv oss

ARL Autorisert regnskapslag

Sola Regnskap BA

Sandev. 32

Pb. 135, 4097 Sola

Tlf.: 51 71 99 30, Fax: 51 71 99 31

Kakekompaniet

Sunt, Søtt og Stiligt

STAVANGER

BLI SETT - BRUK REFLEKS

Trygg Trafikk Stavanger

Brukt refleks, bli sett når bilen er 10 sekunder fra deg
Uten refleks, bli sett når bilen er 1 sekund fra deg
Kan bety forskjell på liv og død

RYGG TRAFIKK

www.tryggtrafikk.no

kvaleberg industri

Flinteg. 2A, 4016 Stavanger

Tlf. 95 40 03 00 · Fax. 51 95 04 99

Sandnesvn. 80, 4050 Sola

Tlf. 51 44 40 00 Fax. 51 44 40 01

Nytt tak?

Kontakt Byggmester B.O.B
for gratis prisoverslag
tlf. 975 12 513

TIME

STORSTOVA

Tlf. 51 48 14 10

www.storstova.no

TIME SPAREBANK
- for Jæren

Jernbanegt. 6 • 51 77 91 00

www.time-sparebank.no

HAUGESUND

Felleskjøpet Rogaland

Pb. 4014 Storasund, 5506 Haugesund, Tlf. 52 72 91 44

KARMØY

Norsk Metallretur

Bønesv. 70, 4260 Torvastad, Tlf. 90 31 49 49

KLEPP

Jæren Folkehøgskule

Søren Øvretveitsv. 9, 4352 Kleppe, Tlf. 51 78 51 00

SOLA

Kim Årvik Maskin

Heggyn. 8, 4050 Sola, Tlf. 47 91 48 98

STAVANGER

Bøcon AS

Pb. 353, 4067 Stavanger, Tlf. 51 95 88 20

Cowi AS

Haugåsstubben 3, 4016 Stavanger, Tlf. 51 82 59 00

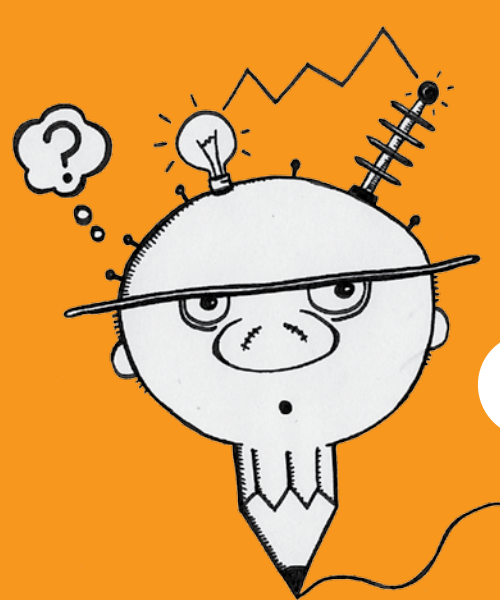
TIME

Jærtun Lutherske Friskule

Pb. 61, 4349 Bryne, Tlf. 51 48 47 44

Tor Jone Aase

Ørrevn. 503, 4340 Bryne, Tlf. 92 67 23 19

Vinneren av Gjett
– Rett nr 02-11 er
Kari Eidsnes, 5913 Eikangervåg
Vi gratulerer!

Gjett - rett

og vær med i trekningen av et gavekort til en verdi kr 500

Spørsmål

1. Hva heter Sveriges høyeste fjell?
2. Hvem ble president i Russland i år 2000?
3. Hvilken forfatter slo gjennom med romanen «Naiv. Super» i 1996?
4. hvilken popgruppe var Gwen Stefani med å danne i 1986?
5. Hva heter verdens største fiskeart, som kan bli opptil 18 m. lang?
6. Hva heter stedet der USAs gullreserver blir oppbevart? Fort Knox
7. Hvor mange sett er det maksimalt i en volleyballkamp?
8. Hvilket fransk ord brukes om en person med synske evner?
9. Hvilken slange har en hale som består av inntørkede skinnringer som kan rasle?
10. innen hvilken religion blir det kalt inn til bønn fra en Minaret?
11. Hva heter skirennet som i slutten av april går fra Finse til Ustaoset?
12. Hva kalles den delen av grammatikken som handler om hvordan ordene kan settes sammen?
13. Hvilken fransk kulinarisk begrep brukes om en liten forrett?
14. Hva heter hovedstaden i Romania?
15. Hvilken amerikansk president måtte gå av som følge av Watergate – skandalen i 1974?
16. Hva heter hovedstaden i Laos?
17. Hvor mange land grenser Norge til?
18. Hvor mange land grenser Thailand til?
19. Hva heter elva som renner gjennom landene Kina, Burma, Thailand, Laos, Vietnam og Kambodsja?
20. I hvilket land hersket Røde Khmer under ledelse av despoten Pol Pot?
21. I hvilket land ligger det berømte Fuji – fjellet?
22. I hvilket land ligger byen Katmandu?
23. I hvilket land ligger ruinbyen Angkor?
24. Hva heter Kinas største by?
25. Hvem skrev romanen «Den fjerde nattevakt» som ble utgitt i 1923?

Frist for innlevering av spørre konkurransen er 14. november 2011.
Svar sendes innen den tid til NHF Sørvest, Østre Nestunvei 20, 5221 Nesttun

NHF Sørvest	1	2	3	4	
5			6		
	6				7
8	9			10	
11					
12				13	
14		15	16		
17		18			
	19				

Kryssord

Vannrett: 1) Kanal-by 5) Evind.... Komponist
6) Eng. tallord 8) Dyr
10) Kjem. tegn 11) Regelmessig understøttelse 12) Labb
13) Motsatt av 18 vannrett 14) Nedbør 15) ...hund (fra Bjarkøy 17) Retning
18) Sist i 12 vr 19) Bygd

Loddrett: 1) Universitets lærer 2) Translatør arbeid 3) Husflids redskap
4) Eremit 5) Kommune i Nordfjord 7) By i Frankrike 9) Er presten 16) Voksen.

Frist for innlevering av kryssord er ?. mai 2011. Svar sendes innen den tid til NHF Sørvest, Østre Nestunvei 20, 5221 Nesttun

Sudoku Sørvesten Lett

			9	6	3	5	8
9	8			4		7	1
	1	5	7			2	
5	3	1					2
7			3	8			5
8					7	3	6
	2		5		1	6	
1	9		7			8	4
4	5	7	6	8			

Løsning Sudoku Vanskelig

5	4	1	9	6	7	2	8	3
2	8	7	3	5	1	6	4	9
6	9	3	2	4	8	7	5	1
9	7	8	5	1	6	3	2	4
4	2	6	7	3	9	5	1	8
1	3	5	4	8	2	9	6	7
8	1	9	6	7	5	4	3	2
3	6	2	8	9	4	1	7	5
7	5	4	1	2	3	8	9	6

ALF

Arbeidsmiljøskaddes Landsforening

HBF

Handikappedes Barns Foreldreforening

LARS

Landsforeningen for Ryggmargskadde

LFN

Landsforeningen for Nakkeskadde

LFPS

Landsforeningen for Polioskadde

LFS

Landsforeningen for Slagrammede

LKB

Landsforeningen for Kvinner med Bekkenløsningsplagef

AMC

Landsforeningen for Arthrogryposis Multiplex Congenita

NASPA

Norsk forening for Arvelig- Spastisk Paraparese/- Ataksi

Foffeilforeningen

Norges Handikapforbund Sørvest - alfabetisk lokallagsliste

ALF HORDALAND

Fred Gunnar Eide
Hylkjebakken 12
5109 Hylkje
99 35 88 86
fgu-eid@online.no

ALF ROGALAND

Bjarne Kapstad
Krosshaugveien 3
4085 Hundvåg
906 96 025
bkapstad@online.no

HBF HORDALAND

Jørgen Titlestad
Parkveien 4b
5007 Bergen
55 31 59 22
415 64 916
hordaland@hbf.no

HBF ROGALAND

Mette Mæland Aske
Dykjelveien 11
4032 Stavanger
954 92 002
993 962 07
Mette.aske@lyse.net

HORDALAND POLIOLAG

Eivind Fretheim
Myrdalskogen 284
5117 Ulset
55183363
eivind.fretheim@bluezone.no

ROGALAND POLIOLAG

Kjell Inge Bringedal
Stemmemyr 12
5542 Karmsund
52 22 18 86
909 17 522
kbrin@haugnett.no

LARS HORDALAND

Marius Loftheim
Helgesensgt. 4
5003 Bergen
55 31 22 64
loffheim@gmail.com

LARS ROGALAND

Geir inge Sivertsen
Fjogstadveien 94
4329 Sandnes
917 77 639
ginsive@online.no

LFA HORDALAND

Gisle Hagenes
Kyrkesteinvn 15
5357 Fjell
56 33 62 51
906 65 642
gihage@online.no

LFN HORDALAND

Hjørdis Karin Dahle
Marikollen 16
5136 Mjølkeråen
53 50 34 47
hjordis.dahle@gmail.com

LFN ROGALAND

Kontakt regionskontoret

LFS HORDALAND

Hans Henrik Tøsdal
Nygårdsmynen 1
5164 Laksevåg
91866074
hans@avantic.no

LFS ROGALAND

Kontakt regionskontoret

LKB HORDALAND

Mona N. Turøy
Nedberge v. 30
5178 Loddefjord
928 33 670
mona@lkbhordaland.no

NHF BERGEN

Astrid Haugstad Tangerås
Postboks 93 Nesttun
5852 Bergen
934 07 420
Astrid.tangeras@vital.no

LKB ROGALAND

Inger Marie Tjøstheim
Rødstillveien 1
4049 Hafrsfjord
917 71 029
ingermot@lyse.net

NHF BØMLO

Arthur Nesse
Leilighet Sjukeheimen
5430 Bremnes
53 42 53 51
aashus@online.no

NHF FUSA

Marit Holmefjord Solvang
Holdhus
5640 Eikelandssosen
412 15 911
maritehs@gmail.com

NHF HÅ

Christine Søiland
Nærbøgata 8
4365 Nærbø
915 20 506
csoiland@lyse.net

NHF KARMØY

Kjell Inge Bringedal
Stemmemyr 12
5542 Karmsund
52 22 18 86
909 17 522
kbrin@haugnett.no

NHF KLEPP OG TIME

Sissel Løchen
Arne Garborgsvei 16
4340 Bryne
51 48 87 13
sissel.loc@c2i.net

NHF MELAND

Anne-Berit Kolås
Fosseskarvegen 73
5918 Frekhaug
56 17 08 06
kokolaas@online.no

NHF NORD-ROGALAND

Åse Kallevik
5514 Haugesund
52 71 81 61
aas-kall@online.no

NHF OS

Maria Christine Dressel
Kuhnleveien 103, 5200 Os
56 30 04 45
madress@online.no

NHF SANDNES

Per Langeland
Bruelandsenteret
Ganddalsveien 1
4307 Sandnes
51 68 74 47
482 43 046
Per.langeland@c2i.net

NHF SOTRA

Kontakt regionskontoret

NHF STAVANGER

Anne Marie Auestad
Børeringen 9
4085 Hundvåg
906 00 739
52 90 21 92
am.auestad@getmail.no

NHF STORD

Palmar Olav Løklingholm
Lønningsåsen 7, 3a
5417 Stord
53 41 08 22
pal-o-lo@online.no

NHF ULVIK

Björg Midtbø
Øvre Paradis 25
5730 Ulvik
56 52 63 42

NHF VOSS

Björg Holm
Teigabrekko 14
5700 Voss
56 51 41 95
bjoergho@online.no

NHF ØYGARDEN

Raymond Vik
Toft
5337 Rong
900 75 652
ray-vi@online.no

NHFU SØRVEST ER

Guri Anne Nesdal Egge
Lyshovden 88
5148 Fyllingsdalen
900 16 202
gurianne@hotmail.com

Nortura

STAVANGER
BOLIGBYGGELAG

Stavanger Boligbyggelag
Løkkeveien 51.

Postboks 88 Sentrum, 4001 Stavanger

Telefon: 51 84 95 00

Telefax: 51 84 95 05

www.boligbyggelaget.no

Power and productivity
for a better world™

Premiere på nye Vito. Opplev trendsetteren live!

Prøvekjør nye Vito 4x4 med et nytviklet chassis, som med forbedret hjuloppeng kommuniserer enda bedre med underlaget og gir høyere kjørekomfort og lavere støynivå. Nye Vito 4x4 leveres med permanent firehjulsdrift i kombinasjon med automatgir, noe som gjør den perfekt for norske forhold. ESP, ASR, ABS, BAS og EBD er sikkerhetssystemer som er standard i nye Vito og gjør at bilen nok en gang løfter standarden i bransjen.

Les mer på www.mercedes-benz.no

Valget er enkelt, prøv nye Vito 4x4.

Introduksjonstilbud:
Bi-xenonlykter med LED kjørellys

Kun 3.900,- Inkl. mva.
kr (veil. 7.920,-)

Tilbudet gjelder til 31.12.2010

Vito 4x4 fra kr. 308.858,- (Vito 113 4x4 m/automatgir, 136hk). Prisen er eks. mva. inkl. klargjøring og frakt levert Oslo
Gj.snitt forbruk Vito 4x4 113/116, CDI: 0,89 - 0,91 l/mil. CO2 utslipp 234 - 240 g/km. Importør: Bertel O. Steen AS

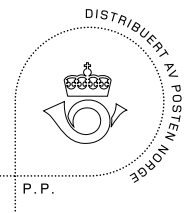
Mercedes-Benz

Bertel O. Steen

Bertel O. Steen Rogaland AS, Vassbotnen 9, 4069 Stavanger, tlf. 51 70 70 70. www.bosrogaland.no
Bertel O. Steen Bergen AS, Ekraveien 27, 5261 Indre Arna, tlf. 55 39 31 00 - www.bergen.bos.no

B ØKONOMI
ÉCONOMIQUE

NORGE

Returadresse:
Norges Handikapforbund Sørvest
Postboks 93 Nesttun, 5852 Nesttun

Et hav av plass. Helt sikkert.

Volkswagen Caravelle har et hav av plass for hele familien og er blant de aller sikreste bilene på markedet. Viktig sikkerhetsutstyr som ABS-blokkeringsfrie bremses, ASR-antispinnregulering og ESP-antiskrensregulering er standard. I tillegg sitter du høyt med god oversikt i en trygg storbil. I Caravelle blir lange reiser med familien en drøm.

Volkswagen Caravelle leveres som personbil fra 5 til 9 seter eller som eksklusiv varebilfor deg som stiller store krav til sikkerhet og komfort.

Naturligvis kan Caravelle leveres med innovative løsninger som 4MOTION firehjulsdreift eller DSG-automatgir. Nå får du også kombinasjonen 4MOTION og DSG-automatgir på toppmotoriseringen 2,0 TDI 180 hk. Stikk innom for en prøvekjøring, så forteller vi deg mer!

Avbildet modell kan ha utstyr utover standardutstyret. Drivstoff forbruk 0,73 – 0,88 l/mil ved blandet kjøring. CO₂-utslipp 193 – 233 g/km.

Møller Bil Nesttun
Geir Magne Johnsen
Tlf. 24 03 16 02, Fax. 24 03 16 55
geir.magne.johnsen@moller.no
www.moller-bergen.no

Møller Bil Stavanger AS
Forus, Stavanger
Tlf. 24 03 40 00
www.møllerbil.no/stavanger

Nyttekjøretøy